

Valideringsrapport 2022

Läge och utveckling av validering nationellt och regionalt

Skolverket

Folk-
bildnings-
rådet

Dnr: MYH 2022/4265
ISBN: 978-91-89163-65-2

Myndigheten för yrkeshögskolan har sedan 2020 uppdraget att följa och stödja det utvecklingsarbete som pågår inom valideringsområdet nationellt och regionalt.

Sedan 2020 har valideringsfrågan ingått som del i det bredare arbetet med kompetensförsörjning och livslångt lärande, som genomförs inom ramen för myndighetssamverkan mellan Arbetsförmedlingen, Skolverket, Tillväxtverket, Universitets- och högskolerådet, Universitetskanslersämbetet, Svenska ESF-rådet, Folkbildningsrådet och Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH).

I årets rapport om utvecklingen på valideringsområdet, den andra som tagits efter att Valideringsdelegationen avslutade sitt arbete, presenteras en sammanhållen bild av läget för validering inom våra olika utbildningssystem och inom den validering som genomförs i arbetslivet.

Underlaget till rapporten har hämtats från samverkande myndigheter och rapporten har skrivits fram i en arbetsgrupp med medverkan från Arbetsförmedlingen, Tillväxtverket, Skolverket och där MYH varit sammanhållande.

Christer Bergqvist. Enhetschef, Myndigheten för yrkeshögskolan samt sammankallande i styrgruppen för kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Sammanfattning

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har sedan 2020 uppdraget att följa och stödja det utvecklingsarbete som pågår inom valideringsområdet nationellt och regionalt samt att sprida kunskap och ge övergripande information om validering. Uppdraget innebär också att samordna pågående myndighetssamarbete inom valideringsområdet.

Arbetet med att samlat följa upp valideringsområdet inleddes under Valideringsdelegationen 2015–2019 och pågick fram till årsskiftet 2019/20. Sedan 2020 finns en arbetsgrupp för valideringsfrågor kopplad till det myndighetsgemensamma arbetet för kompetensförsörjning och livslångt lärande bestående av representanter från Arbetsförmedlingen, Skolverket, Tillväxtverket samt Myndigheten för yrkeshögskolan.

Arbetsgruppen tog fram en uppföljningsrapport över resultat och utveckling inom valideringsområdet som publicerades i maj 2021 och som täckte utvecklingen fram till 2020. Denna rapport presenterar den fortsatta utvecklingen under 2021.

Antalet branschvalideringar har ökat markant under 2021 (5 625) jämfört med 2020 (3 628) och är nästan i nivå med antalet genomförda valideringar rekordåret 2018 (5 714). Resultatet är intressant då de flesta av branscherna menar att pandemin har påverkat antalet valideringar negativt även om det varierar från bransch till bransch. Det yrkesområde som genomfört flest valideringar 2021 är Industriteknik BAS. Antalet yrkesroller som går att validera mot fortsätter att öka och är nu 114. På bara några år har det ökat från drygt 60 yrkesroller. Allt fler kvalifikationer kopplas också till den svenska referensramen för kvalifikationer och livslångt lärande (SeQF) vilket branscherna menar ger ökad transparens, möjlighet till kvalitetssäkring av kvalifikationerna samt gör det lättare för branschen att kommunicera kraven med olika utbildningsaktörer för att få till stånd relevanta yrkesutbildningar.

Arbetsförmedlingen redovisar ett antal orsaker till att antalet anvisningar till validering sjunkit under de senaste åren men värt att notera är en försiktig förbättring vad det gäller antalet anvisningar till validering under 2021 jämfört med 2020. Arbetsförmedlingen upphandlar validering och totalt finns det nu avtal för 44 yrkesroller. Planerade avtal finns för textilindustri BAS, lokalvård (SRY bas) och skogsmaskinförare (SSV-svensk skogsvalidering).

Skolverkets register över kursdeltagare i kommunal vuxenutbildning (komvux) inkluderar uppgifter om provning och validering i respektive kurs inom komvux på grundläggande och gymnasial nivå. Det är svårt att avgöra hur pass fullständiga Skolverkets uppgifter om validering och provning är på kursnivå. Därför betraktas inte dessa uppgifter som officiell statistik och uppgifterna om validering ska tolkas med ett visst mått av försiktighet då uppgifterna kan vara underskattade. Validering kan utföras på flera sätt, till exempel inom ramen för en orienteringskurs eller en specifik nationell kurs. Därför redovisar vi i rapporten i stället andelen elever som har en registrerad validering på någon kurs.

På grundläggande nivå var det ungefär 1 procent, 991 elever, som hade någon registrerad validering. På gymnasial nivå var andelen ungefär 2 procent, det vill säga 4 180 elever, som hade någon registrerad validering. Andelen elever med registrerad validering är oförändrad jämfört med 2020.

Av de sökande till yrkeshögskolan 2021 var 10 083 behöriga utifrån reell kompetens vilket motsvarade 14 procent av samtliga behöriga sökande. Det är en något lägre andel än för 2019–2020 då 15 procent av de sökande var behöriga utifrån reell kompetens. Andelen studerande med minst en tillgodoräknad kurs ligger mellan 2 och 3,5 procent mellan 2016–2021. Det har skett en minskning från 2020 till 2021 från 3,5 procent till 3 procent. För samtliga år är det en större andel kvinnor än män som fått minst en kurs tillgodoräknad. Det är en mycket liten del av de studerande som fått en stor del av sin utbildningslängd tillgodoräknad. Mellan 2017 till 2021 har de som fått tillgodoräkna sig mer än 75 procent av utbildningen pendlat mellan 1 och 4 procent. Av statistiken framgår att det är stor variation mellan åren och det finns ingen tydlig trend på att omfattande tillgodoräknanden har ökat. Regeringen gav under våren 2020 Myndigheten för yrkeshögskolan i uppdrag att genomföra en försöksverksamhet med en snabbare och mer flexibel väg till en yrkeshögskoleexamen, så kallad YH-flex, för personer som redan har yrkeskunskaper som motsvarar en betydande del av en yrkeshögskoleutbildning. Försöksverksamheten ska slutredovisas under våren 2023 men det finns redan några intressanta resultat. För 2020 var det 68 procent av de studerande som tillgodoräknade mer än halva utbildningen medan det för 2021 var 42 procent av de studerande. YH-flex innebär även en besparing av yrkeshögskolans statsbidrag. Det är dels tillgodoräknandet som bidrar till besparingen, dels den maxkostnad (75 procent av en studieplats på programmen) för en YH-flex plats som finns i försöksverksamheten. Kostnaden för de två omgångar (2020 och 2021) av YH-flex som hittills genomförts är 54 procent av vad det hade kostat om de studerande läst hela programmen.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har under 2021 publicerat *Uppföljning av lärosätenas bedömning av reell kompetens (2021)* som är en redovisning av ett regeringsuppdrag. Redovisningen tar upp resultat av bedömning av reell kompetens för både behörighet och tillgodoräknande. Av rapporten framgår att det är svårt att få tillförlitlig statistik vad gäller bedömning av reell kompetens för behörighet. Det finns flera orsaker till detta, bland annat då lärosätena inte har tillgång till relevanta underlag men även för att reell kompetens definieras olika.

Det är cirka 3 700–4 200 personer som ansökt om att få sin reella kompetens bedömd för behörighet per hösttermin för åren 2018, 2019 och 2020. För vårterminerna 2019, 2020 och 2021 har det varit 1 600–2 300 personer per termin. Samma person kan ha räknats flera gånger så det är således svårt att avgöra hur många individer som ansökt.

UKÄ konstaterar att det inte går att få fram en samlad nationell statistik om bedömning av reell kompetens för tillgodoräknanden. UKÄ konstaterar också att insamlandet av statistik inom området är komplicerat och tidskrävande enligt nästan alla lärosäten och skälet till detta är främst att handläggningsprocessen och besluten för tillgodoräknanden är decentraliserade och utlagda på fakultet och institutioner samt att delar av handläggningen inte sker via ett it-system utan med pappersblanketter.

Projekt Valideringslyft startade 1 december 2020 och är ett projekt där såväl nationella som regionala aktörer samverkar för att skapa en regional infrastruktur för validering i arbetsliv och utbildning. Projektet har operationellt fokus och ska öka förutsättningarna för regionerna att arbeta med validering som en del i det regionala kompetensförsörjnings- och sysselsättningsarbetet, och därigenom bidra till det nationella målet med ökat antal genomförda valideringar. Projektets övergripande mål, med en operativ och varaktig struktur för validering, ska ge förutsättningar för utvecklingsarbetet att fortsätta även efter att projekt Valideringslyft avslutats i december

2022. Regionernas möjligheter till fortsatt utveckling de kommande åren har förbättrats genom det regeringsuppdrag som Tillväxtverket och Myndigheten för yrkeshögskolan fick i december 2021. Uppdraget är att via en utlysning om totalt 63 miljoner stödja och utveckla regionernas arbete med att etablera effektiva strukturer för validering 2022 till 2024.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning	4
1 Inledning och syfte	6
1.1 Myndighetssamverkan inom valideringsområdet	6
1.2 Rapportens syfte och disposition	6
2 Utveckling och resultat av validering inom arbetsliv och utbildning	8
2.1 Arbetslivets kvalifikationer (branschvalidering)	8
2.1.1 Genomförande av uppföljningen	8
2.1.2 Resultat av uppföljningen	9
2.1.3 Covid-19-pandemin	10
2.1.4 Möjligheter till fortsatt utveckling	10
2.1.5 Statsbidrag för utveckling av branschvalidering	11
2.2 Arbetet med validering inom Arbetsförmedlingen	11
2.2.1 Möjligheter till validering	11
2.2.2 Regler och ekonomiska villkor för programmet validering	12
2.2.3 Upphandling av validering	12
2.2.4 Resultat av uppföljningen	13
2.2.5 Främjandemedel för insatser inom validering för nyanlända	14
2.3 Kommunal vuxenutbildning och validering åren 2020 och 2021	15
2.3.1 Bakgrundsinformation	15
2.3.2 Statistik om komvux 2020 och 2021	15
2.3.3 Validering och prövning	16
2.3.4 Uppgifter om komvux och validering	16
2.3.5 Insamling av uppgifter	16
2.3.6 Resultat av uppföljningen av validering och prövning	16
2.3.7 Orienteringskurser	17
2.3.8 Skolverkets arbete med att främja utvecklingen av validering	17
2.4 Yrkehögskolan	17
2.4.1 Möjligheter till validering	17
2.4.2 Antagning till yrkehögskolan utifrån reell kompetens	18
2.4.3 Tillgodoräkningen i yrkehögskolan	20
2.4.4 Försöksverksamheten YH-flex	23
2.5 Kontakttolkutbildning	26
2.6 Universitet och högskolor	27
2.6.1 Uppföljning av lärosätenas bedömning av reell kompetens	27
2.6.2 Validering för behörighet till yrkesläroarbete	29
3 Arbetet med hållbara strukturer för validering inom regionerna	30
4 Slutsatser	31
4.1 Validering inom arbetslivet	31
4.2 Validering inom utbildning	31
Referenser	33
Bilagor	35
Bilaga 1. Respondenter	35
Bilaga 2. Frågor till respondenter	36

Bilaga 3: Tabell som visar antalet valideringar fördelat på yrkesområden 2021 samt information om valideringen är operativ, nivåplacerade enligt SeQF samt upphandlad av Arbetsförmedlingen.....	37
Bilaga 4. Diagram över utvecklingen av antalet anvisade valideringar månadsvis 2017–2021.....	42
Bilaga 5. Antal anvisade valideringar till nya yrkesroller 2021.....	42
Bilaga 6. Anvisade valideringar med fördelningen mellan män och kvinnor i några yrkesområden.	43

1 Inledning och syfte

1.1 Myndighetssamverkan inom valideringsområdet

Under 2020 beslutade generaldirektörerna för de myndigheter som ingår i myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande att valideringsfrågan skulle ingå i det bredare arbetet med kompetensförsörjning och livslångt lärande. En arbetsgrupp bestående av medlemmar från Arbetsförmedlingen, Skolverket, Tillväxtverket samt Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har sedan dess arbetat med valideringsfrågor med fokus på gemensamma insatser för att sprida information och kunskap om validering. Arbetsgruppen tog under 2021 fram en uppföljningsrapport om utvecklingen och resultat inom valideringsområdet för att ge en lägesbeskrivning av insatser och den utveckling som skett inom valideringsområdet fram till 2020¹. Genom att utgå från de redovisningar och lägesrapporter som Valideringsdelegationen tog fram, varav den sista publicerades i maj 2019², ges möjlighet att följa utvecklingen över tid och ge underlag för fortsatta satsningar och stöd för utveckling inom valideringsområdet. Denna rapport är ett led i strävan att följa den fortsatta utvecklingen och resultat inom valideringsområdet för 2021.

Myndigheten för yrkeshögskolan har sedan 2020 uppdraget att följa och stödja det utvecklingsarbete som pågår inom valideringsområdet nationellt och regionalt. Myndigheten ska sprida kunskap och tillhandahålla övergripande information om validering samt samordna pågående myndighetssamarbete om valideringsfrågor³, som uppföljningsrapporten.

1.2 Rapportens syfte och disposition

Syftet med rapporten är att ge en övergripande bild av utvecklingen inom valideringsområdet på en nationell nivå för att beskriva vilka möjligheter till validering som erbjuds och i vilken utsträckning validering genomförs inom arbetslivet och olika utbildningsformer. Som tidigare nämnts kopplar denna uppföljningsrapport till tidigare lägesbeskrivningar inom valideringsområdet. Rapporten fokuserar på utvecklingen och resultat för 2021 samtidigt som det går att följa utvecklingen över en längre tidsperiod för att urskilja mönster och tendenser.

Rapporten redovisar möjligheter till och omfattning av antalet valideringar inom både arbetsliv och utbildning. Rapporten börjar med läget inom arbetsliv och utvecklingen inom branschvalidering samt Arbetsförmedlingens arbete med validering. Därefter följer redovisningar av valideringsarbetet inom utbildningssystemets olika utbildningsformer. Rapporten avslutas med ett kort avsnitt om regionernas valideringsarbete och avslutas med några sammanfattande slutsatser.

Arbetet med att följa upp valideringsområdet har dels skett internt inom de ansvariga myndigheterna dels i den arbetsgrupp för validering som är kopplad till myndighetssamverkan för kompetensförsörjning och livslångt lärande.

¹ Valideringsrapport 2021. Läge och utveckling av validering nationellt och regionalt. Myndigheten för yrkeshögskolan 2021.

² Valideringsdelegationen 2015–2019. Läge och utveckling av validering – årlig redovisning. Maj 2019.

³ Regleringsbrev Myndigheten för yrkeshögskolan 2020.

Grunden till redovisningen är de uppgifter som respektive myndighet tar fram och sammanställer utifrån sina uppdrag och ansvarsområden. Några uppgifter har också hämtats från rapporter och årsredovisningar. Enkäter och kompletterande intervjuer har använts inom uppföljningen av branschvalidering. Ytterligare beskrivningar av hur uppföljningen genomförts och hur resultat tagits fram inom olika sektorer redovisas i vissa fall i respektive avsnitt.

2 Utveckling och resultat av validering inom arbetsliv och utbildning

2.1 Arbetslivets kvalifikationer (branschvalidering)

Branschvalidering är validering av individers kompetens som genomförs i branschernas regi. I några fall är den integrerad med det svenska utbildningsväsendet, till exempel inom den kommunala vuxenutbildningen, men saknar ofta koppling till formell utbildning. Branschvalideringens legitimitet utgår från ett mandat från branschens verksamheter och företag och har ett nationellt erkännande.⁴ En branschmodell kan omfatta en eller flera yrkesroller eller yrkesområden. Branscherna äger och ansvarar för sina valideringsmodeller.

Det är branschernas krav på yrkeskompetens som är fokus för branschvalidering, det vill säga sådan kompetens som efterfrågas i arbetslivet och som gör individen anställningsbar inom ett kompetensområde eller i en yrkesroll. Företag och verksamheter kan också använda branschvalidering internt för att effektivisera sin kompetensförsörjning.

Sedan juni i år finns det ett nytt stöd i form av en branschvalideringskarta som visar i vilka delar av Sverige det finns tillgängliga branschvalideringsmodeller. Verktöget finns på myh.se och visar också vilka valideringsmodeller som är upphandlade av Arbetsförmedlingen.⁵ Förhoppningen är att verktöget ska öka kännedomen om möjligheterna till branschvalidering.

2.1.1 Genomförande av uppföljningen

Respektive bransch ansvarar för att ta fram statistik över omfattningen av validering mot arbetslivets kvalifikationer (branschvalidering). MYH har, för att kunna genomföra denna uppföljning, gått ut med en förfrågan om uppgifter för uppföljning av branschvalidering till tidigare och nya modellägare. Valideringsdelegationens tidigare förfrågningsunderlag har kompletterats med uppgifter om geografisk tillgänglighet på regionnivå (NUTS 2)⁶ och vilka som beställer valideringstjänster.

Förutom antalet valideringsmodeller finns nyckeltal för antal yrkesområden som är föremål för validering, hur många kvalifikationer som är nivåplacerade i SeQF, hur många yrkesområden som är upphandlade av Arbetsförmedlingen i form av valideringstjänster, samt hur många yrkesområden som har en komparabilitet med formell utbildning. Vidare lämnar vissa men inte alla respondenterna uppgifter om antalet genomförda valideringar under år 2021 uppdelat på kvinnor och män.

Som ett komplement till uppgifterna skickades, samtidigt som blanketten, även kompletterande frågor ut till respondenterna (se bilaga 1). Dessa frågor besvarades via mejl eller under inbokade en-timmars intervjuer.⁷

⁴ Standard och riktlinjer för branschvalidering av yrkeskompetens (MYH 2016/4742).

⁵ Branschvalideringskartan – Myndigheten för yrkeshögskolan (myh.se).

⁶ NUTS 2 är en för internationella statistiska ändamål gjord regional indelning.

⁷ Förfrågan har gått ut till 29 modellägare och samtliga har besvarat förfrågan även om en del respondenter inte lämnat fullständiga uppgifter på grund av hög arbetsbelastning och en avböjt på grund av att de inte validerat på mycket länge. Se bilaga 1 för en fullständig förteckning.

2.1.2 Resultat av uppföljningen

Statistiken visar att modellägarna nu redovisar 114 yrkesroller/-områden som är eller kommer att bli föremål för validering jämfört med 100 yrkesroller i förra årets uppföljningsrapport⁸. Vidare har det totala antalet valideringar ökat efter en nedgång under 2020, se tabell 1.

Tabell 1. Antal genomförda valideringar 2015–2021

År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021
3 595	4 226	4 669	5 714	5 053	3 628	5 625

Industriteknik BAS är det yrkesområde som har validerat flest, 2 231 personer, vilket är närmare 40 procent av det totala antalet valideringar som genomförts under 2021. Näst flest valideringar har gjorts inom yrkesområdet CNC-operatör (grönt certifikat) med 701 valideringar och därefter städare (SRY yrkesbevis), 430 valideringar. Bland de tio yrkesområdena med flest antal valideringar (se tabell 2) återfinns tre yrkesområden inom modellen svensk industrivalidering, två inom Städ och service och ett vardera inom CNC teknik, Hotell och restaurang, Utemiljö, Behandling och Måleri.

Tabell 2. De tio yrkesområden med flest antal valideringar 2021.

Modell	Yrkesområde	Totalt antal
Svensk industrivalidering	Industriteknik BAS	2 231
CNC Teknik	Grönt certifikat (CNC-operatör)	701
Städ och service	Städare – SRY yrkesbevis	430
Hotell och restaurang	Kock	423
Svensk industrivalidering	Underhåll BAS	357
Städ och service	Städare – baskompetens städservice	328
Utemiljö	Yrkesbevis 2–13, TCYK	172
Svensk industrivalidering	Automation BAS	106
Behandling	Behandlingspedagog	85
Måleri	Byggnadsmålare	73

Majoriteten av de yrkesområden som validerade flest 2021 hade också störst antal valideringar under 2019 och 2020. Andelen yrkesområden som rapporterat in noll valideringar minskade till 58 procent 2021 jämfört med 63 respektive 62 procent under 2020 och 2019. För mer ingående information om antalet valideringar per yrkesområde och valideringsmodell under 2021, se bilaga 3. I bilagan finns även information över vilka valideringsmodeller som idag är operativa eller under utveckling samt vilka modeller som är upphandlade av Arbetsförmedlingen.

Könsfördelning

Det är endast 42 av 114 yrkesområden som har levererat statistik fördelat på kvinnor och män. I rapportunderlaget har andelen kvinnor av de som har validerats minskat från 30 procent år 2020 till 27 procent år 2021. Siffrorna är inte rättvisande för branschvalidering som helhet då valideringen inom vård och omsorg inte är medräknad.

⁸ Myndigheten för yrkeshögskolan. MYH 2021/2546. Läge och utveckling av validering nationell och regionalt. valideringsrapport-2021-lage-och-utveckling-av-validering-nationellt-och-regionalt.pdf (myh.se)

Geografisk tillgänglighet

När det gäller geografisk tillgänglighet anger modellägarna att för 41 procent av yrkesområdena finns det möjlighet till validering i landets samtliga åtta NUTS 2-regioner.

Förutom frågorna kring tillgänglighet i blanketten svarade 20 av branscherna på kompletterande frågor om tillgängligheten för validering på distans. Drygt hälften av dem beskriver att de helt eller delvis kan utföra valideringar på distans, ett fåtal beskriver att hela valideringen kan göras på distans med god kvalitet men de flesta menar att kvaliteten blir lidande. Bland dem som inte erbjuder valideringar på distans är det några som planerar att göra det framöver.

Nivåplacering SeQF

Att koppla kvalifikationerna till den svenska referensramen för kvalifikationer och livslångt lärande (SeQF) ger ökad transparens, möjlighet till kvalitetssäkring av kvalifikationerna samt underlättar för branschen att kommunicera kraven med olika utbildningsaktörer för att få till stånd relevanta yrkesutbildningar. I rapportunderlaget har för närvarande 18 yrkesområden ett beslut om vilken nivå som kvalifikationen motsvarar i den svenska referensramen för kvalifikationer, SeQF. Det är en ökning med 500 procent från 2020 då endast tre yrkesroller hade ett sådant beslut. En majoritet (14 av 18) av de nivåplacerade är på nivå 4, ett par på nivå 3 och ett par på nivå 5. Intresset för SeQF är fortsatt stort och för mer än hälften av yrkesrollerna finns det planer på att ansöka om nivåplacering.

2.1.3 Covid-19-pandemin

För de flesta av branscherna har pandemin påverkat antalet valideringar negativt men det varierar dock i allt från att valideringarna helt pausats till att det har genomförts något färre än tidigare år. Ett fåtal organisationer beskriver att deras valideringar inte påverkats alls av pandemin eftersom de redan innan pandemin hade så pass få valideringar att pandemins påverkan därför varit marginell.

På frågan om deras validering fungerar på distans beskriver de flesta att det inte är optimalt för praktiska moment och när man använder formativ bedömning⁹. Vissa branscher har kunnat göra delar av valideringen på distans, till exempel utbildnings- och teoretiska moment, medan andra inte alls har kunnat validera på distans. Även efterfrågan av validering på distans varierar hos de som valideras. En del branscher uppfattar att det finns ett stort behov som de försöker möta medan andra bedömer att behovet är litet eller obefintligt.

2.1.4 Möjligheter till fortsatt utveckling

Många branschorganisationer uttrycker att arbetet med deras branschmodeller befinner sig i ständig utveckling då deras branscher är i konstant förändring. Flera driver utvecklingsarbetet i olika former av projekt och ofta i samverkan med andra aktörer.

Förutom att vara i förändring och utveckling, har branscherna gemensamt att de ser ett stort behov av samverkan med andra aktörer för att uppnå sina mål och kunna genomföra och marknadsföra sin branschmodell. Ett behov flera branscher tar upp är att skapa ett gemensamt språk kring validering för att bättre kunna kommunicera över organisationsgränser. De tillfrågade ser stora möjligheter med utvecklingen av regionala

⁹ Formativ bedömning innebär en löpande bedömning under hela lärandeprocessen, eftersom syftet är att bidra till lärande och inte att summera en individs kunskaper vid ett givet tillfälle (Ordlista för validering, Sobona).

strukturer och ser vikten av att kopplas samman regionalt för att tillsammans arbeta med regionens kompetensförsörjning. Från de nationella myndigheterna vill branscherna ha medel och samverkan för att valideringar och kompletterande studier ska vara effektiva både för individ och samhälle.

2.1.5 Statsbidrag för utveckling av branschvalidering

För att validering mot arbetslivets kvalifikationer ska utvecklas och för att tillgången till kvalitetssäkrad och likvärdig validering ska öka har regeringen beslutat om att införa ett statsbidrag, som regleras i förordningen (2020:268) om statsbidrag för utveckling av branschvalidering. Det är MYH som ansvarar för att fördela statsbidraget.

Myndigheten för yrkeshögskolan får lämna statsbidrag till arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och till organisationer som är gemensamma för arbetsgivare och arbetstagare för insatser för att utveckla kvalifikationer i arbetslivet och branschmodeller för validering.

Vid ansökningsomgången 2021 fördelades 10,5 miljoner kronor till elva mottagare. De beviljade utvecklingsinsatserna varierar i längd från 10 till 24 månader. Under år 2021 har flera mottagare av statsbidrag ansökt om och beviljats förlängd genomförandetid för sina utvecklingsinsatser. Ett gemensamt skäl har varit att pandemin har orsakat förseningar.

En tredje ansökningsomgång har genomförts under hösten 2021 och beslut fattades i början av 2022. Antalet ansökningar i den tredje ansökningsomgången har närmare halverats jämfört med tidigare år. Efter att en sökande dragit tillbaka sin ansökan kunde resterande sex ansökningar beviljas motsvarande cirka 6,7 mkr. En utmaning för myndigheten är sannolikt att göra statsbidraget känt i vidare kretsar.

2.2 Arbetet med validering inom Arbetsförmedlingen

2.2.1 Möjligheter till validering

Många personer som anmäler sig som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen har erfarenhet och kunskap men saknar formellt betyg eller intyg på sin utbildning eller yrkeserfarenhet. Kompetenskartläggning och vidare validering kan spela en viktig roll för att kunna synliggöra dessa människors kompetenser så att individen kan erhålla en fullständig eller partiell kvalifikation. I 13 § förordning (2000:634)¹⁰ om arbetsmarknadspolitiska program fastställs vad validering är och vad som ingår i programmet.

Arbetsförmedlaren bedömer utifrån arbetssökandes inledande kompetenskartläggning om validering är en lämplig insats och fastställer valideringssyftet. En anvisning till programmet får endast göras om den framstår som lämplig både för den enskilde och ur ett övergripande arbetsmarknadspolitiskt perspektiv. Eventuella behov av särskilt stöd under valideringen ska uppmärksammas och tillgodoses i den mån som är arbetsmarknadspolitiskt motiverat. Det är särskilt viktigt att valideringsresultat kan följas av relevanta insatser i form av kompetensutveckling, kompletteringsutbildning och/eller matchning mot arbetsmarknaden.

Validering är också ett viktigt instrument för att bredda anställningsbarheten hos arbetssökande: genom att identifiera och ge erkännande av kvalifikationer som kan vara

¹⁰ Förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program. Svensk författningssamling 2000:2000:634 t o m SFS 2020:1190 – riksdagen.

användbara i andra yrkesområden, skulle de arbetssökande eventuellt efter viss komplettering, kunna söka andra arbeten och uppvisa en mer flexibel kompetensprofil.

Validering kan vara ett användbart verktyg inför en arbetsmarknadsutbildning. Validering på Arbetsförmedlingen är kopplad till branschmodeller inom bristyrken och används för att dokumentera tidigare utbildning och erfarenheter där dokumentation saknas. Validering används även för personer som förvärvat kunskaper i ett annat land. Resultatet av en validering i Arbetsförmedlingens regi ska utmynna i antingen ett kartläggningsutlåtande med rekommendation till fortsatt planering med andra insatser, eller ett kompetensintyg med ett kompletteringsutlåtande, eller ett kompetensbevis.

2.2.2 Regler och ekonomiska villkor för programmet validering

Den som är arbetslös eller riskerar att bli arbetslös och är arbetssökande på Arbetsförmedlingen kan anvisas till validering, från den dag han eller hon fyller 25 år. Kravet på att den arbetssökande ska ha fyllt 25 år gäller inte den som

- är ung och har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga
- är 18 år och står långt från arbetsmarknaden på grund av särskilda skäl
- omfattas av lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare
- deltar i jobb- och utvecklingsgarantin.

Den som tar del av insatsen har möjlighet till aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning. Ersättningen beräknas, beslutas och betalas ut av Försäkringskassan.

2.2.3 Upphandling av validering

Validering upphandlas enligt Lagen om valfrietssystem (LOV).¹¹ Detta ska leda till mer flexibelt system som öppnas upp för leverantörer att ansluta sig till ett valfrietssystem för validering vilket förväntas öka förutsättningarna för en god geografisk spridning och underlätta för mindre aktörer. Inom vissa branscher finns det få leverantörer, men med valfrietssystemet har leverantörerna möjlighet att kontinuerligt ansluta sig eller stiga av som leverantör.

Utbudet av validering som Arbetsförmedlingen tillhandahåller via upphandlade branschmodeller, kan variera mellan olika regioner. Grundregeln är att det alltid är deltagaren som själv väljer bland de leverantörer som Arbetsförmedlingen har avtal med. Det enda som bör påverka valet av leverantör är det geografiska avståndet med tanke på eventuella kostnader för resor och uppehälle. Det innebär att deltagaren bör informeras om rätten att själv välja leverantör men då också måste informeras om den policy som finns för beviljande av resekostnader etcetera. Vid validering finns det alltid möjlighet för den sökande att få programresor beviljade till den ort där validering äger rum, om motsvarande inte finns på hemorten.

Arbetsförmedlingen upphandlar validering bland annat inom yrkesområden som generellt har en hög efterfrågan på arbetskraft med rätt kompetens, yrkesområden där det råder brist på arbetskraft, omsättningsyrken samt yrkesområden med kopplingen till

¹¹ Lag (2008:962) om valfrietssystem. Svensk författningssamling 2008:2008:962 t o m SFS 2019:934 – riksdagen

snabbspåren och arbetsmarknadsutbildningar. Pågående avtal finns inom bygg och anläggning, mobila maskiner samt måleriområdet. Andra yrkesområden med avtal är fastighet, elteknik, restaurang, vård och omsorg, industriteknik BAS, VVS-montör samt fordonsteknik. Totalt finns det upphandlade avtal för 44 yrkesroller. Planerade avtal finns för textilindustri BAS, lokalvård (SRY bas) och skogsmaskinförare (SSV – svensk skogsvalidering). Jämför med tabell för branschmodeller i bilaga 3.

2.2.4 Resultat av uppföljningen

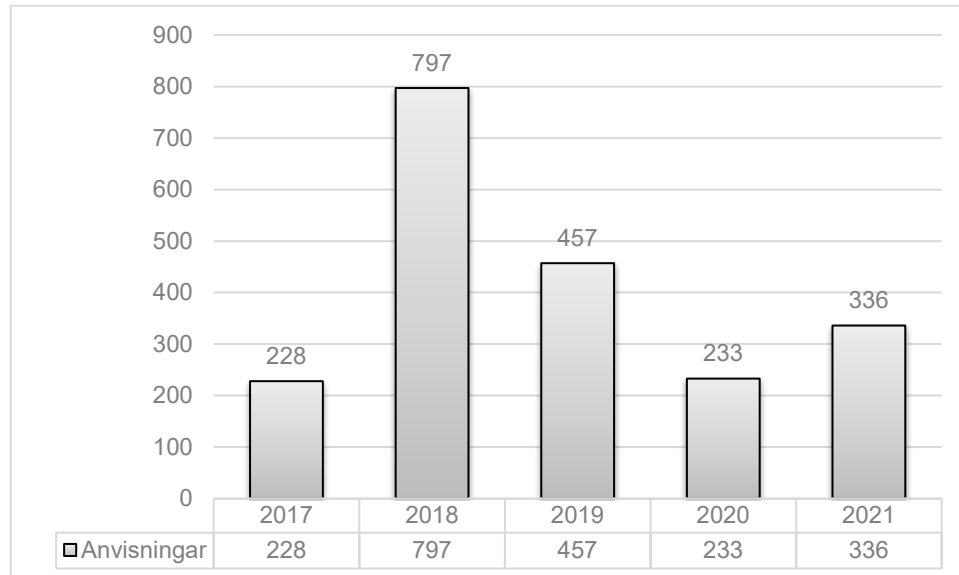
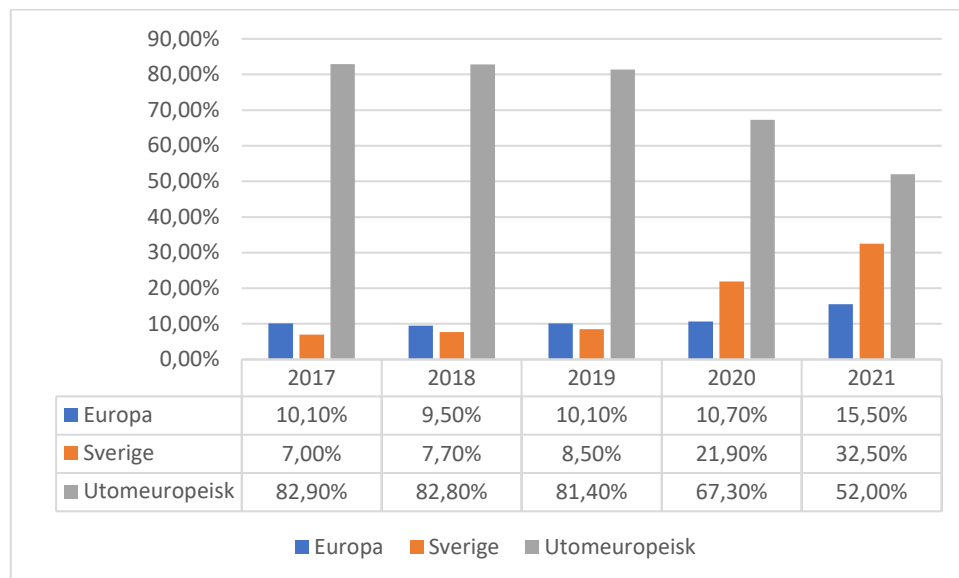
Arbetsförmedlingen har ett uppföljningssystem vad gäller anvisningar till validering som innehåller omfattande information. Informationen inhämtas utifrån programanvisningen samt den inlämnade informationen från valideringsuppförare till Arbetsförmedlingen. En svårighet trots tillgång till mycket information är att kunna göra en uppföljning efter genomförd validering (då programanvisningen är avslutad) för att se om insatserna har lett till önskat utfall eftersom uppföljningen är kopplad till programanvisningen och inte individen. Arbetsförmedlingens statistikenhet arbetar med att utveckla en ny uppföljningsmodell för samtliga arbetsmarknadspolitiska program. Syftet med denna uppföljning är att komma fram till om de individer som har genomfört validering har fått en kompletterande arbetsmarknadsutbildning och inom rätt område, om individen har kommit i anställning och – i förekommande fall – vilken typ av anställning (subventionerad anställning eller ej och i vilken bransch), om de har gått till studier eller andra insatser som för dem närmare en anställning inom aktuell bransch.

I slutet av 2018 tog riksdagen beslut om ny statsbudget som innebar stora minskningar av Arbetsförmedlingens anslag. För att få en budget i balans minskade myndigheten antalet anställda. I januari 2019 varslade Arbetsförmedlingen 4 500 anställda om uppsägning. Den snabba minskningen av antalet anställda inom myndigheten innebär att arbetssituationen har varit mycket ansträngd för kvarvarande medarbetare och situationen har medfört obalanser i kompetens och resurser både geografiskt och organisatoriskt. Vidare innebar budgetläget ett minskat utrymme för myndigheten att erbjuda program och insatser till arbetssökande i enlighet med bedömt behov såväl inom som utanför ramprogrammen.¹² Under 2020 blev läget på arbetsmarknaden allvarligt som en följd av pandemin¹³. Inför 2021 var läget på svensk arbetsmarknad fortsatt allvarligt och pandemin hade slagit hårt mot stora delar av ekonomin och arbetsmarknaden. Effekterna av pandemin bedömdes bli långvariga, inte minst genom risken för en bestående hög långtidsarbetslöshet. Arbetsförmedlingens arbete under året inriktades mot att fortsatt fokusera på att omhänderta konsekvenserna av pandemin och motverka den ökade långtidsarbetslösheten¹⁴. Sammantaget innebär det att antalet anvisningar till validering sjunkit under senaste åren. Värt att notera är en försiktig förbättring vad det gäller antalet anvisningar till validering under 2021 (se diagram 1). Diagram 2 visar att andelen personer som anvisats till validering från både Europa och Sverige ökat hittills under 2020 och 2021.

¹² Arbetsförmedlingens årsredovisning 2019

¹³ Arbetsförmedlingens årsredovisning 2020

¹⁴ Arbetsförmedlingens årsredovisning 2021

Diagram 1. Anvisningar till validering 2017 och fram till 2021¹⁵.**Diagram 2.** Andel valideringar fördelade utifrån geografiskt födelseområde.

2.2.5 Främjandemedel för insatser inom validering för nyanlända

Arbetsförmedlingen har fått i uppdrag av regeringen att fördela statsbidrag för särskilda främjande- och utvecklingsinsatser i syfte att påskynda nyanländas etablering på arbetsmarknaden (förordning 2015:848).¹⁶ Ett statsbidrag fördelas till arbetsmarknadens parter som hjälper till att skapa snabbare vägar in på arbetsmarknaden för nyanlända. De som kan få statsbidraget beviljat är arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer,

¹⁵ Observera att Arbetsförmedlingen började med nya anvisningar enligt det nya valideringsprogrammet i augusti/september 2017.

¹⁶ Förordning (2015:848) om statsbidrag för särskilda främjande- och utvecklingsinsatser i syfte att påskynda nyanlända invandras etablering på arbetsmarknaden. Svensk författningssamling 2015:2015:848 t o m SFS 2017:1170 – riksdagen.

branschorganisationer och partssammansatta organ på arbetsmarknaden (enskilda kommuner eller företag har inte behörighet att söka).

Statsbidraget kan lämnas till arbetsmarknadens parter efter ansökan för exempelvis följande insatser: utveckling och främjande av yrkesinriktade mentorskapsprogram, utveckling och främjande av branschernas metoder, kompetenskartläggning och valideringsmodeller inom bristyrken, utveckling och främjande av olika typer av språkstöd, utbildningsmaterial samt andra språkstärkande insatser för målgruppen och utveckling och främjande av nya verktyg och metoder samt andra lämpliga kommunikationsinsatser för att underlätta vägen in i branschen för nyanlända. Exempel på insatser som fick statsbidrag relaterat till validering under 2021:

- Trädgårdsnäringens Centrala Yrkeskommitté (TCYK) för genomförande av insatser i syfte att främja validering för nyanlända inom utemiljöbranschen.
- Skogsbrukets Yrkesnämnd (SYN) för att ta fram validering inom skogsvård, framför allt inom röjning och plantering.
- Installatörsföretagen och Svenska byggnadsarbetareförbundet (Byggnads) för utveckling av metodstöd och utbildningsinsatser samt fortsatt utveckling av branschvalideringsmodeller inom VVS-yrken med särskilt fokus på att göra modellerna än mer tillgängliga för nyanlända och etableringsdeltagare.

2.3 Kommunal vuxenutbildning och validering åren 2020 och 2021

2.3.1 Bakgrundsinformation

Kommunal vuxenutbildning (komvux) ska stödja och stimulera vuxna i sitt lärande. Vuxna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utbildningen ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning och den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Det är elevens behov och förutsättningar som ska vara utgångspunkt för utbildningen. Komvux anordnas i form av kurser på grundläggande och gymnasial nivå, i svenska för invandrare (sfi) samt som särskild utbildning på grundläggande och gymnasial nivå.

Inom komvux på grundläggande nivå finns det nationella kurser och delkurser samt orienteringskurser. Inom komvux på gymnasial nivå finns det nationella kurser, orienteringskurser, individuella kurser och komvuxarbete.

Inom sfi finns det fyra kurser (A, B, C och D) och tre studievägar (1, 2 och 3). Alla studievägar är sammanhållna och målgruppsanpassade och utbildningen ska omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan.

2.3.2 Statistik om komvux 2020 och 2021

- Elevantalet ökade inom komvux mellan 2019 och 2020 med drygt 3 procent och mellan 2020 och 2021 med ytterligare 3 procent. Totalt läste 400 000 elever i komvux under 2020 och 414 000 elever under 2021.
- Den största skolformsdelen är komvux på gymnasial nivå där totalt 243 000 elever studerade 2020 (en ökning med 12 procent jämfört med 2019) och 260 000 elever 2021 (en ökning med 7 procent jämfört med 2020). Elevantalet i

komvux på grundläggande nivå minskade med 1 procent mellan 2019 och 2020 och 1 procent mellan 2020 och 2021. Under 2020 deltog 75 000 elever och under 2021, 74 300.

- Inom komvux i sfi var det 137 000 elever som studerade 2020, vilket är en minskning med drygt 10 procent jämfört med 2019. Under 2021 minskade antalet med 3 procent till 133 000 deltagare.

2.3.3 Validering och prövning

Validering innebär att en persons kunskaper och kompetenser kartläggs och bedöms på ett strukturerat sätt, för studier eller arbete, oavsett hur, var eller när de förvärvats.

Validering kan användas för att anpassa en utbildning, förkorta en utbildning eller inför en utbildning om den sökande saknar betyg i de kurser som krävs.

En prövning är en bedömning av en persons kunskaper i förhållande till de kunskapskrav som finns i kursplaner eller ämnesplaner. Den som genomgår en prövning får ett betyg i det specifika ämne eller den specifika kurs som prövningen avser.

2.3.4 Uppgifter om komvux och validering

Underlaget bygger på uppgifter i promemoriorna *Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning 2020*¹⁷ samt *Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning 2021*¹⁸.

2.3.5 Insamling av uppgifter

Statistiken över elever och studieresultat i komvux ingår i Sveriges officiella statistik och avser här kalenderåren 2020 och 2021. Skolverket begär in uppgifter från huvudmännen via Statistiska centralbyrån (SCB) två gånger per år. Bakgrundsinformation om eleverna kommer från "Registret över totalbefolkningen" samt "Utbildningsregistret" hos SCB.

2.3.6 Resultat av uppföljningen av validering och prövning

Skolverkets register över kursdeltagare i komvux inkluderar uppgifter om prövning och validering i respektive kurs inom komvux på grundläggande och gymnasial nivå. Det är svårt att avgöra hur pass fullständiga Skolverkets uppgifter om validering och prövning är på kursnivå. Därför betraktas inte dessa uppgifter som officiell statistik och uppgifterna om validering ska tolkas med ett visst mått av försiktighet då uppgifterna kan vara underskattade.

Totalt 19 000 kursdeltagare på grundläggande och gymnasial nivå har genomgått prövning under 2021. I 2 240 fall var prövningen gjord efter validering. Prövningar var mycket ovanligt förekommande på grundläggande nivå. Endast 0,5 procent av alla inrapporterade kursdeltagare på grundläggande nivå gjorde en prövning inom kursen under 2021. Inom komvux på gymnasial nivå är prövningar något vanligare, ungefär 2 procent av alla kursdeltagare som registrerades gjorde en prövning. Andelen kursdeltagare som genomgått prövning på grundläggande och gymnasial nivå var oförändrad jämfört med 2020.

Gällande validering är det svårare att uttrycka volymen som en andel av kursdeltagarna. Validering kan utföras på flera sätt, till exempel inom ramen för en orienteringskurs eller

¹⁷ Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning dnr 2021:1279.

¹⁸ Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning dnr 2022:874.

en specifik nationell kurs. Därför redovisar vi här i stället andelen elever som har någon registrerad validering i någon kurs.

På grundläggande nivå var det ungefär 1 procent, 991 elever, som hade någon registrerad validering. På gymnasial nivå var andelen ungefär 2 procent, det vill säga 4 180 elever, som hade någon registrerad validering. Andelen elever med registrerad validering är oförändrad jämfört med 2020.

2.3.7 Orienteringskurser

Orienteringskurser på grundläggande nivå gav år 2021 totalt 1 020 kursdeltagare tillfälle till validering, vilket utgör 4 procent av alla orienteringskurser. Jämförelsevis var det år 2020, 756 kursdeltagare (4 procent). På gymnasial nivå för 2021 är det 2 902 kursdeltagare (5 procent). Jämförelsevis var det år 2020, 2 076 kursdeltagare (5 procent).

2.3.8 Skolverkets arbete med att främja utvecklingen av validering

Skolverket ska enligt sin instruktion främja användningen och utvecklingen av validering inom kommunal vuxenutbildning¹⁹. I syfte att öka kunskaperna om validering har Skolverket även under 2021 erbjudit en högskolekurs om 7,5 poäng, "Validering i praktiken" genom två lärosäten.

Vidare har Skolverket fortsatt tillhandahålla en webbkurs, "Valideringsarbete i teori och praktik – en introduktion", som syftar till att öka kunskaperna i att kartlägga och bedöma individers kompetens med hjälp av validering. Sedan starten 2017 har drygt 1 300 personer fullföljt hela utbildningen.

Skolverket har även genomfört webinarier för tillfälle till erfarenhetsutbyte mellan professioner. Erfarenhetsutbyte mellan de nordiska länderna har fortsatt genom arbetsgruppen för validering ledd av Skolverket, på uppdrag av Nordiskt nätverk för vuxnas lärande.

Under året fördelade Skolverket ett nytt statsbidrag på 35 miljoner för kartläggning och validering. Hela statsbidraget fördelades mellan 28 ansökningar som omfattade knappt hälften av landets kommuner och kommunalförbund. Givet att bidraget kom sent under året och att insatserna skulle genomföras under 2021 är detta ett positivt utfall.

I uppdraget om validering inom myndighetssamverkan har Skolverket bidragit med statistik om validering samt information till målgrupperna om valideringsmöjligheter, kompetensutveckling och kvalitetsutveckling.

2.4 Yrkeshögskolan

2.4.1 Möjligheter till validering

Inom yrkeshögskolan är det möjligt att få så kallad reell kompetens bedömd både för tillträde (behörighet) till utbildningarna och för att få ett tillgodoräknande. Det är utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan som genomför bedömningen, både för behörighet och för tillgodoräknande. Det är viktigt att notera att yrkeshögskolans regelverk inte säger något om hur bedömningen ska gå till, alltså vilka metoder som ska användas. Det går inte med säkerhet att säga något om hur många av dessa bedömningar som är en regelrätt validering eller någon annan form av bedömning till

¹⁹ Skolverkets årsredovisning 2021.

exempel av rent administrativ karaktär, exempelvis vid återkomst till studier efter ett studieuppehåll.

Inom yrkeshögskolan är en sökande behörig om denne har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen enligt förordning (2009:130) om yrkeshögskolan, 3 kap, nedan kallad YHF. Utbildningsanordnarna måste definiera vad som är nödvändigt för att den sökande ska ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Reell kompetens ska alltid bedömas om en (YHF 3 kap, 1–3 §§):

- sökande inte har en gymnasieexamen eller kan visa intyg från motsvarande utbildning.
- sökande inte uppfyller utbildningens särskilda förkunskapskrav i form av kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella program eller motsvarande kunskaper.

Det finns ytterligare en möjlighet att genom § 4 behörighetsförklara sökande som inte uppfyller behörighetskraven i 1–3 §§, men som ändå bedöms kunna tillgodogöra sig utbildningen och därefter utöva det yrke som utbildningen förbereder för (den så kallade 20-procentsregeln).

Tillgodoräknande inom yrkeshögskolan regleras i YHF i 2 kap. 12 §:

En studerande ska för en del av utbildningen kunna få tillgodoräkna sig annan genomgången utbildning, om de kunskaper, färdigheter och kompetenser som den studerande åberopar är av sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den aktuella utbildningen. En studerande ska även kunna få tillgodoräkna sig motsvarande kunskaper, färdigheter och kompetenser som har förvärvats i yrkesverksamhet eller på annat sätt.

En studerande kan få ett tillgodoräknande för alla typer av kurser på utbildningen, och betyg enligt hela betygsskalan ska kunna ges vid ett tillgodoräknande. Det är den specifika utbildningens ledningsgrupp som fattar beslut om tillgodoräknandet.

2.4.2 Antagning till yrkeshögskolan utifrån reell kompetens

Statistiken om sökande omfattar uppgifter om de sökande bedömts behöriga utifrån reell kompetens. I statistiken avser det att den sökande antingen bedömts ha grundläggande behörighet genom annan utbildning än formell utbildning eller genom erfarenhet (3 kap.1 § punkt 4 YHF²⁰), eller bedömts behörig genom den så kallade 20-procentsregeln som innebär att en sökande anses kunna tillgodogöra sig utbildningen och utöva yrket utan att vara formellt behörig (3 kap. 4 § YHF). Den sökande ska delta i urval och högst 20 procent får antas på denna behörighetsgrund.

Av de sökande till yrkeshögskolan 2021 var 10 083 behöriga utifrån reell kompetens (enligt ovan), vilket motsvarade 14 procent av samtliga behöriga sökande. Det är en något lägre andel än för 2019–2020 då 15 procent av de sökande var behöriga utifrån reell kompetens. 2021 har dock en högre andel än för 2016–2018 då 13 procent var behöriga utifrån reell kompetens. Andelen som bedömdes behörig utifrån reell kompetens var högre för män (15 procent) än för kvinnor (14 procent), vilket även varit fallet tidigare år.

²⁰ Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan.

Tabell 3. Antal sökande som bedömts behöriga utifrån reell kompetens och andel av totala antalet behöriga sökande, 2016–2021.

	Antal			Andel		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
2016	4 952	2 368	2 584	13 %	10 %	16 %
2017	5 194	2 756	2 438	13 %	12 %	15 %
2018	5 757	3 187	2 570	13 %	12 %	15 %
2019	7 880	4 358	3 522	15 %	14 %	16 %
2020	10 071	5 557	4 514	15 %	14 %	16 %
2021	10 083	5 929	4 154	14 %	14 %	15 %

Källa: SCB, bearbetning MYH.

Andelen av de behöriga sökande som bedömts behöriga genom reell kompetens varierade med utbildningsområdena. Högst andel 2021 fanns inom området *Övrigt* (27 procent), följt av *Pedagogik och undervisning* (21 procent) och *Hälso- och sjukvård samt socialt arbete* (19 procent). Detta skiljer sig från 2020 då högst andel fanns inom *Data/It*. Lägst andel fanns inom *Friskvård och kroppsvård* (2 procent) som är ett av de minsta utbildningsområdena inom yrkeshögskolan. Området hade även lägst andel 2019 och 2020.

Av de fem stora utbildningsområdena var det *Hälso- och sjukvård samt socialt arbete* som hade högst andel som bedömts behöriga utifrån reell kompetens (19 procent). Inom *Data/It* samt *Teknik och tillverkning* var andelarna 13 procent. Inom *Samhällsbyggnad och byggteknik* samt *Ekonomi, administration och försäljning* var andelarna 11 respektive 8 procent.

Andelen behöriga utifrån reell kompetens var högre för utrikes födda jämfört med inrikes födda. År 2021 var andelen 25 procent bland utrikes födda jämfört med 11 procent bland inrikes födda. Motsvarande siffror för 2020 var 26 procent bland utrikes födda jämfört med 11 procent bland inrikes födda.

Andelen behöriga utifrån reell kompetens var högre inom de äldre åldersgrupperna jämfört med de yngre åldersgrupperna. Det var 9 procent av de behöriga sökande i åldersgruppen 24 år eller yngre som bedömdes behöriga utifrån reell kompetens jämfört med 25 procent i åldersgruppen 45 år och äldre. Motsvarande siffror för 2020 var 9 procent av de behöriga sökande i åldersgruppen 24 år eller yngre som bedömdes behöriga utifrån reell kompetens jämfört med 22 procent i åldersgruppen 45 år och äldre.

Det var en större andel som bedömdes ha grundläggande behörighet genom annan utbildning än formell utbildning eller genom erfarenhet (1 § punkt 4) jämfört med andelen som bedömdes behörig genom den så kallade 20-procentsregeln (4 §), 12 procent jämfört med 3 procent av behöriga sökande. Av de sökande som bedömdes behöriga utifrån reell kompetens var det 44 procent som antogs till och påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2021²¹. Det var en minskning jämfört med perioden 2016–2020 då andelen varierade mellan 45 och 52 procent. I likhet med de fyra föregående åren var andelen som antogs och påbörjade studier något lägre för behöriga enligt reell kompetens jämfört med behöriga sökande som helhet.

²¹ Avser antagna som påbörjat studier vid utbildningsstart. Eventuella inhoppare som tillkommit under utbildningens gång är inte medräknade.

Av de antagna som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2021 hade 14 procent bedömts behöriga till utbildningen utifrån reell kompetens. Detta var i likhet med perioden 2016–2020 då motsvarande andel varierade mellan 12 och 14 procent.

2.4.3 Tillgodoräknanden i yrkeshögskolan

Möjligheten för studerande i yrkeshögskolan att få ett tillgodoräknande baserat på reell kompetens har funnits sedan starten av utbildningsformen. Myndigheten för yrkeshögskolan har tidigare publicerat statistik för tillgodoräknanden i en intern utredning 2019²² och bidrog med statistik i uppföljningsrapporten 2021. Från och med 2022 kommer myndigheten att publicera statistik för tillgodoräknanden på myndighetens hemsida.

I denna rapport redovisas statistik för studerande i yrkeshögskolan med minst en tillgodoräknad kurs utifrån utbildningens slutår. Data för tillgodoräknande är hämtade från det studiedokumentationssystem som Myndigheten för yrkeshögskolan tillhandhåller för utbildningsanordnare och gäller inrapporterade tillgodoräknanden för perioden 2014 till och med 2021. Statistiken redovisas efter utbildningarnas slutår vilket innebär att tillgodoräknandet kan ha ägt rum tidigare än det år de redovisas för. I nedanstående avsnitt redovisas därför åren 2016–2021. Notera att statistiken enbart omfattar tillgodoräknanden av hela kurser, tillgodoräknande av enskilda kursmoment ingår inte i den redovisade statistiken.

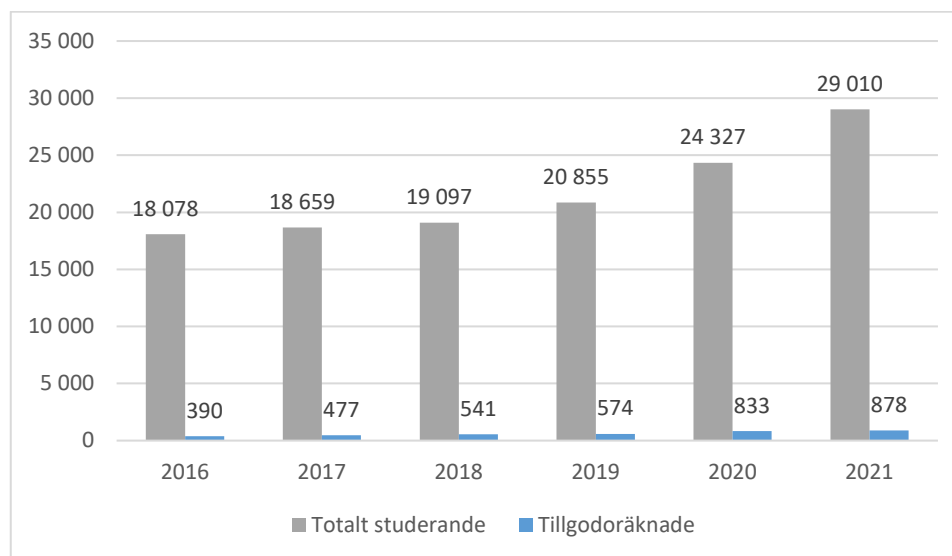
Det är viktigt att poängtera att statistiken inte avser unika individer utan en studerande kopplat till en utbildningsomgång. En studerande (individ) kan därför förekomma flera gånger i statistiken men då i olika utbildningsomgångar inom en och samma utbildning eller i olika utbildningar. En individ som varit på flera utbildningsomgångar räknas en gång för varje aktuell utbildningsomgång.

Antal och andel studerande med minst en tillgodoräknad kurs

Vi kan se ett ökat antal studeranden med minst en tillgodoräknad kurs. Det har ökat från 390 till 878 mellan 2016 och 2021 (baserat på utbildningens slutår). Samtidigt har antalet studerande i yrkeshögskolan ökat kraftigt de senaste åren men det är relativt få av de studerande som fått minst en kurs i sin utbildning tillgodoräknad.

²² Myndigheten för yrkeshögskolan (2019). *Tillgodoräknande inom yrkeshögskolan*. Tillgodoräknande_i_yrkeshogskolan_2019.pdf (myh.se)

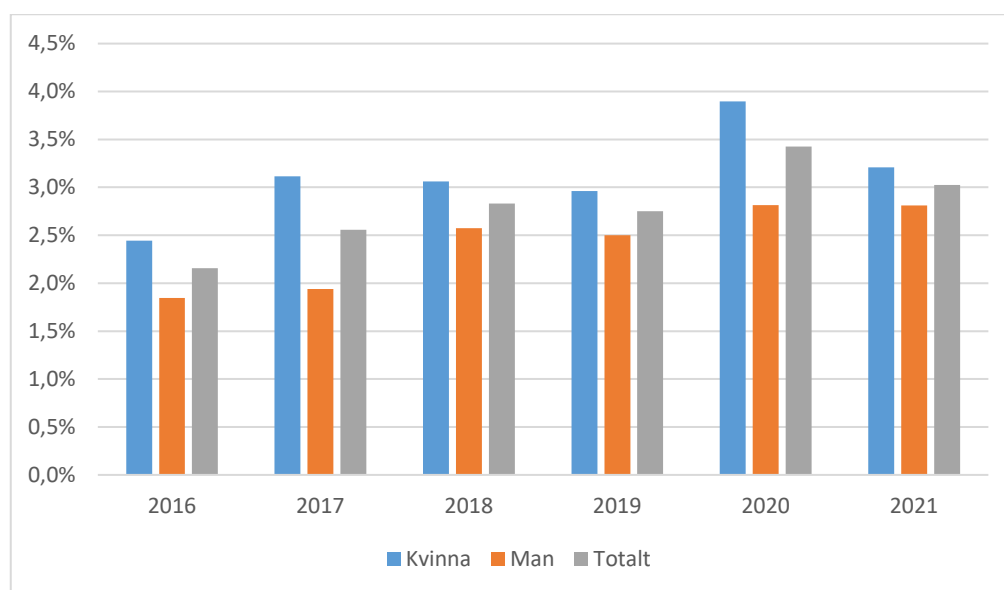
Diagram 3. Antalet studerande i yrkeshögskolan med minst en tillgodoräknad kurs och det totala antalet studerande för respektive år 2016–2021 utifrån utbildningens slutår.

Källa: MYH

Även om antalet studerande som fått ett tillgodoräknande har ökat sen 2016, kan vi inte se att det skett någon större förändring vad gäller andelen studerande som fått minst en tillgodoräknad kurs. Andelen studerande med minst en tillgodoräknad kurs ligger mellan 2 och 3,5 procent mellan 2016–2021. Det har skett en minskning från 2020 till 2021 från 3,5 procent till 3 procent. För samtliga år är det en större andel kvinnor än män med minst en kurs tillgodoräknad.

Diagram 4. Andel studerande i yrkeshögskolan med minst en tillgodoräknad kurs under åren 2016–2021 utifrån utbildningens slutår (fördelat på kön).

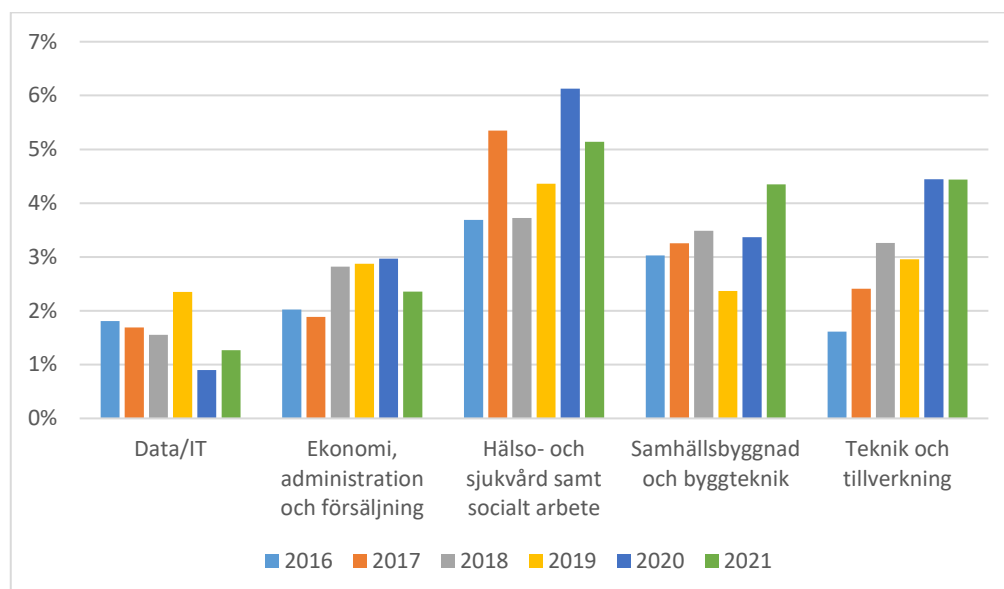

Källa: MYH

Andel studerande med minst en tillgodoräknad kurs i yrkeshögskolans fem största utbildningsområden

Om vi ser till andel studerande med ett tillgodoräknande per utbildningsområde, med fokus på de fem största utbildningsområdena, blir det tydligt att användningen av tillgodoräknanden varierar mellan utbildningsområdena. I utbildningsområdet *Hälsa- och sjukvård samt socialt arbete* genomförs det något fler tillgodoräknanden, strax över 5 procent för 2021 vilket dock är en minskning från drygt 6 procent 2020. Detta högre än genomsnittet för hela yrkeshögskolan som för 2021 var 3 procent. Detta kan möjligen vara en av anledningarna till att andelen kvinnor med minst en tillgodoräknad kurs är något större än andelen män, då vi vet att det är en stor andel kvinnor på utbildningar inom *Hälsa-och sjukvård samt socialt arbete*.

Diagram 5. Andel studerande i yrkeshögskolan med minst en tillgodoräknad kurs under åren 2016–2021 utifrån utbildningens slutår, i de fem största utbildningsområdena.

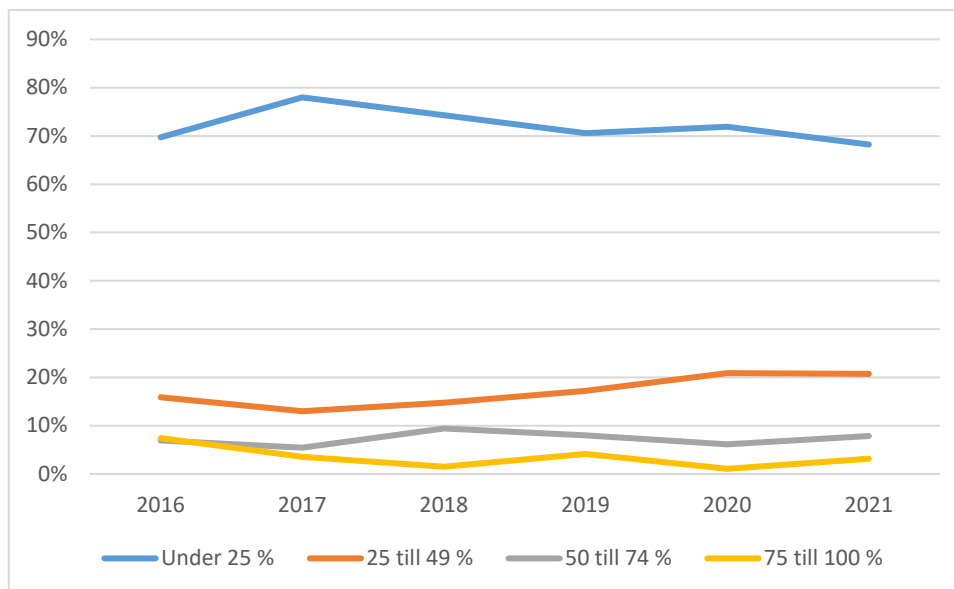

Källa: MYH

Andel studerande med tillgodoräknande fördelat på andel av hel utbildning

Förutom att presentera antal och andel studerande som fått en tillgodoräknad kurs presenterar vi omfattningen av de tillgodoräknanden som genomförts, det vill säga i förhållande till hel utbildning. Av de studerande som fått ett tillgodoräknande är det enbart cirka 7–14 procent som fått tillgodoräkna mer än halva utbildningen (i antal tillgodoräknade poäng). Högst andel var det för slutår 2016 då det var 14 procent som tillgodoräknade mer än halva utbildningen, varav 7 procent tillgodoräknade mer än 75 procent av utbildningen. Andelen studerande som tillgodoräknade mer än 75 procent av utbildningen har från 2017 till 2021 pendlat mellan 1 och 4 procent. Av statistiken framgår att det är stor variation mellan åren och det finns ingen tydlig trend på att omfattande tillgodoräknanden har ökat.

Diagram 6. Andel studerande i yrkeshögskolan med minst en tillgodoräknad kurs under åren 2016–2021 utifrån utbildningens slutår, fördelat på andel av hel utbildning.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det är få studerande som får tillgodoräkna sin reella kompetens och att de tillgodoräknanden som görs är små. Vi kan inte heller se några större förändringar mellan åren. *Hälsa- och sjukvård samt socialt arbete* fortsätter att vara det utbildningsområde, bland de fem största inom yrkeshögskolan, där störst andel studerande får minst en kurs tillgodoräknad.

I tillgodoräknandeutredningen från 2019 gjordes en genomgång av de grunder för tillgodoräknanden som anges (i fritext) av utbildningsanordnare när de rapporterar in genomförda tillgodoräknanden i yrkeshögskolans studiedokumentationssystem. Där framkom att en övervägande del av tillgodoräknanden är rent administrativa erkännande av tidigare YH-utbildning, ofta till och med samma utbildning då den studerande återkommer efter ett studieavbrott. Utredningen konstaterade att det genomförs få tillgodoräknanden och de tillgodoräknanden som genomförs inte är särskilt omfattande. Av detta kan vi anta att det i realiteten är ännu färre studerande som får annan reell kompetens, till exempel yrkeserfarenhet, tillgodoräknad²³. Vidare kan vi utifrån statistiken som presenteras i denna rapport konstatera att det fortfarande inte är särskilt omfattande tillgodoräknanden som genomförs inom yrkeshögskolan.

2.4.4 Försöksverksamheten YH-flex

Regeringen gav under våren 2020 Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) i uppdrag att genomföra en försöksverksamhet med en snabbare och mer flexibel väg till en yrkeshögskoleexamen, s k YH-flex, för personer som redan har yrkeskunskaper som motsvarar en betydande del av en yrkeshögskoleutbildning. Uppdraget ska redovisas till Utbildningsdepartementet senast den 14 april 2023.

Genom försöksverksamheten ska myndigheten utveckla modeller för tillgodoräknande och därmed förkorta utbildningstiden för studerande. Försöksverksamheten ska

²³ Myndigheten för yrkeshögskolan. (2019). *Tillgodoräknande inom yrkeshögskolan*.

genomföras inom ramen för yrkeshögskolans befintliga regelverk. Försöksverksamhetens övergripande syfte är att utveckla metoder och bidra till ökad förmåga hos utbildningsanordnare att kunna genomföra omfattande tillgodoräknande och med tillgodoräkandet som utgångspunkt genomföra individualiserad kompletterande utbildning. Försöksverksamheten ska även bidra till att utveckla modeller för tillgodoräknande och förkortade yrkeshögskoleutbildningar som kan användas inom yrkeshögskolan och långsiktigt kan bli en permanent del av yrkeshögskolan.

Statsbidrag för YH-flex och genomförandet av YH-flexplats

I försöksverksamheten används en modell med extra platser på befintliga utbildningar, så kallad YH-flexplats. För dessa platser används en särskild statsbidragsmodell som består av två delar, en för valideringen och en för den kompletterande utbildningen. Statsbidrag för valideringsdelen utgörs av en fast summa på 10 000 kr oberoende av valideringens utfall. Statsbidrag för den kompletterande utbildningen utgår ifrån utbildningens redan beviljade schablon förhöjd med 15 procent och lämnas per poäng som kompletteras. Bidraget för en YH-flexplats kan aldrig överstiga motsvarande 75 procent av statsbidraget för en vanlig fullföljd studerandeplats. Detta innebär att utbildningsanordnaren kan få fullt statsbidrag för komplettering av upp till cirka halva utbildningen (då mer än cirka halva utbildningen tillgodoräknas).

En YH-flexplats ska genomföras utifrån befintlig utbildningsplan med ett individualiserat genomförande i två delar:

- Den första delen innebär att den studerandes reella kompetens²⁴ (kunskaper, färdigheter och kompetenser) bedöms som ett underlag för att tillgodoräkna betydande del av utbildningen. Om formell dokumentation saknas sker en kartläggning och bedömning i särskild ordning (validering).
- Den andra delen består av en individuellt anpassad kompletterande utbildning för att nå examen.

Preliminära resultat

I detta avsnitt kommer vi presentera preliminära resultat från försöksverksamheten YH-flex. Utfallet för antal beviljade platser, nyttjade platser, utbildningsområdenas andel av beviljade platser och nyttjade platser presenteras utifrån utbildningsområden. I avsnittet presenteras även resultat om storlek på tillgodoräkningen, examinerade studerande samt kostnader för YH-flex i relation till YH-programmen.

Tabell 4 visar fördelningen av beviljade YH-flexplatser fördelat på utbildningsområde. Totalt har det beviljats 1 539 platser fördelat på 382 platser 2020, 595 platser 2021 och 562 platser 2022. Antalet beviljade platser har ökat från försöksverksamhetens första år 2020, men minskat mellan 2021 och 2022. Dock har antalet beviljade utbildningar ökat mellan 2021 (71) och 2022 (78). *Hälso- och sjukvård samt socialt arbete* är det största utbildningsområdet sett till beviljade platser för respektive år och för det totala antalet beviljade platser. Utbildningsområdet har också flest nyttjade platser totalt.

²⁴ Med reell kompetens avses här den samlade, faktiska, kompetens som en individ har oberoende av hur, när eller var den har utvecklats.

Tabell 4. Beviljade YH-flexplatser fördelat på utbildningsområden beviljande år 2020, 2021 och 2022. Nyttjade platser inom parentes.

Utbildningsområde	2020	2021	2022
Data/It	–	16 (15)	15
Ekonomi, administration och försäljning	70 (57)	50 (45)	85
Hotell, restaurang och turism	10 (1)	30 (11)	56
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	160 (57)	187 (148)	260
Juridik	–	10 (0)	–
Kultur, media och design	9 (10)	16 (13)	10
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	27 (0)	40 (6)	10
Pedagogik och undervisning	–	23 (10)	15
Samhällsbyggnad och byggteknik	40 (0)	20 (20)	55
Säkerhetstjänster	–	10 (1)	–
Teknik och tillverkning	66 (1)	139 (4)	40
Transporttjänster	–	40 (14)	10
Övrigt	–	14 (4)	6
Totalsumma	382 (126)	595 (291)	562

Tabell 5 visar på hur stora tillgodoräknanden som genomförts inom YH-flex. Vi kan se att det är stora skillnader på hur stora tillgodoräknanden som genomfördes mellan 2020 och 2021. Under 2020 var det drygt 44 procent av de studerande på YH-flexplats som tillgodoräknade 75–100 procent av utbildningen medan det för 2021 var 14 procent. Således var andelen omfattande tillgodoräknanden lägre för 2022. Det är även stora skillnader hur stor andel av de studerande som inte genomfört något tillgodoräknade, för 2020 var andelen 4 procent medan den för 2021 var 10,3 procent. För 2020 var det 68 procent av de studerande som tillgodoräknade mer än halva utbildningen medan det för 2021 var 42 procent av de studerande.

Tabell 5. Antal studerande utifrån omfattning av tillgodoräknanden som andel av hel utbildning för beviljande år 2020 och 2021. Andel av det totala antalet studerande på YH-flexplats inom parentes.

Andel tillgodoräknat av hel utbildning	2020	2021	Totalsumma
0 % (Inget att tillgodoräkna)	5 (4 %)	30 (10,3 %)	35 (8,4 %)
<25 %	25 (19,8 %)	51 (17,5 %)	76 (18,2 %)
25 %-49 %	10 (7,9 %)	89 (30,6 %)	99 (23,7 %)
50 %-74 %	30 (23,8 %)	80 (27,5 %)	110 (26,4 %)
>75 %	56 (44,4 %)	41 (14,1 %)	97 (23,3 %)
Totalsumma	126	291	417

Hittills har 88 studerande tagit examen i försöksverksamheten YH-flex (baserat på uppgifter framtagna den 17 juni 2022). Av dessa har 73 studerande tagit examen tidigare (83 procent) än om de hade läst det ordinarie programmet utan individuell studieplan. I de prognoser som bygger på den individuella studieplanen framgår att ca 80 procent av studerande i YH-flex har möjlighet att ta examen tidigare. Eftersom större delen av de

studerande fortfarande genomför sin kompletterande utbildning är det för tidigt att säga något om examensgraden.

YH-flex innebär även en besparing av statsbidraget. Det är dels tillgodoräkandet som bidrar till besparingen, dels den maxkostnad (75 procent av en studieplats på programmen) för en YH-flex plats som finns. Kostnaden för de två omgångar (2020 och 2021) av YH-flex som hittills genomförts är 54 procent av vad det hade kostat om de studerande läst hela programmen.

2.5 Kontakttolkutbildning

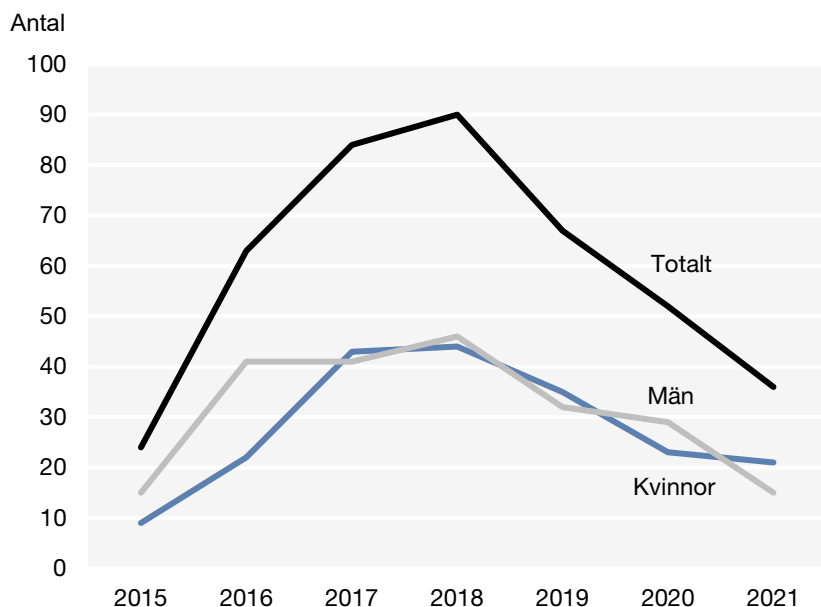
Hösten 2013 påbörjade myndigheten ett projekt för att främja validering av reell kompetens bland redan verksamma kontakttolkar och de första valideringarna genomfördes 2015. Valideringen innebär att kompetens och kunskap bedöms i relation till den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk. Valideringen kan visa att personen har kunskaper som motsvarar utbildningens mål, att personen kan tillgodoräkna sig vissa delar men behöver komplettera med delar av utbildningen för att uppnå motsvarande kunskaper eller att personen behöver gå hela utbildningen. De som har kunskaper motsvarande utbildningens mål, eller uppnår motsvarande kunskaper genom att komplettera med delar av utbildningen, får ett utbildningsbevis.

Antalet som fått utbildningsbevis helt eller delvis genom validering ökade årligen mellan 2015 och 2018 till omkring 90 personer. Därefter har antalet minskat årligen och det var cirka 40 personer som fick utbildningsbevis genom validering 2021. Det var färre än 2016–2020 men fortfarande fler än 2015. I tidigare avstämningar med samordnarna för den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk har det framkommit att det finns tendenser att de som anmäler sig till validering har lägre kunskaper än tidigare. Detta skulle kunna vara en orsak till att antalet som fått utbildningsbevis genom validering har minskat. Samordnarna har även beskrivit att det under coronapandemin förekommit att personer valt att inte påbörja valideringen, bland annat för att det på flera håll innebär fysiska möten²⁵.

Sedan 2017 har könsfördelningen bland de som fått utbildningsbevis genom validering varit relativt jämn men med något fler män 2020 och något fler kvinnor 2021.

²⁵ Statistisk årsrapport 2022. Myndigheten för yrkeshögskolan. Sid 76.

Diagram 7. Antal som fått utbildningsbevis genom validering för grundutbildningen till kontakttolk 2015–2021.

Tabell 6. Deltagare som fått utbildningsbevis genom validering efter kön 2015–2021.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totalt	24	63	84	90	67	52	36
Kvinnor	9	22	43	44	35	23	21
Män	15	41	41	46	32	29	15

2.6 Universitet och högskolor

2.6.1 Uppföljning av lärosätenas bedömning av reell kompetens

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har under 2021 publicerat *Uppföljning av lärosätenas bedömning av reell kompetens (2021)* som är en redovisning av ett regeringsuppdrag. Redovisningen tar upp resultat av bedömning av reell kompetens för både behörighet och tillgodoräknande.

Resultaten för bedömning av reell kompetens för behörighet kommer från en enkät till lärosätena samt statistik från Universitets- och högskolerådet (UHR). Av rapporten framgår att det är svårt att få tillförlitlig statistik vad gäller bedömning av reell kompetens för behörighet. Det finns flera orsaker till detta, bland annat då lärosätena inte har tillgång till relevanta underlag men även för att reell kompetens definieras olika²⁶.

Det är cirka 3 700–4 200 personer som ansökt om att få sin reella kompetens bedömd för behörighet per hösttermin för åren 2018, 2019 och 2020. För vårterminerna 2019, 2020

²⁶ Universitetskanslersämbetet (2021). *Uppföljning av lärosätenas bedömning av reell kompetens*.

och 2021 har det varit 1 600–2 300 personer per termin. Samma person kan ha räknats flera gånger så det är således svårt att avgöra hur många individer som ansökt²⁷.

Andelen av de som ansökt och bedömts behöriga varierar mellan 35 procent och 40 procent. Andelen av de antagna som bedömts behöriga på reell kompetens har varierat mellan 40 procent och 45 procent. Det är en låg andel av samtliga sökande till högre utbildningen som gör det utifrån reell kompetens. För höstterminen, för åren 2018–2020, ligger det på ca 0,9 procent av alla sökande. Motsvarande siffra för vårterminen, åren 2019–2021, är mellan 0,6 procent och 0,71 procent. Siffran för andelen studerande som faktiskt antas på reell kompetens är ännu lägre och ligger för samtliga år under 0,3 procent²⁸.

Det är vanligare att kvinnor ansöker om bedömning av reell kompetens för behörighet, de står för 63 procent av ansökningarna för höstterminen och 68 procent för vårterminen. Detta motsvarar ungefär könsfördelningen vid ansökan till högre utbildning, där kvinnor står för ca 64 procent av ansökningarna. Det är ca 3 600 kvinnor och 2 000 män som bedömts behöriga, varav 1 300 kvinnor (37 procent) och 870 män (43 procent) som antagits, under perioden 2018–2021²⁹.

UKÄ:s rapport lyfter fram att det finns skillnader i statistik mellan det som lärosätena rapporterat (som är beskrivet ovan) och de uppgifter som kommer från Universitets- och högskolerådet, (UHR). En slutsats är att UHR:s siffror ska ses som ett golv, för lägsta antalet bedömningar, medan lärosätenas uppgifter ska ses som ett tak för det maximala antalet bedömning av behörighet baserat på reell kompetens. Uppgifter från UHR visar på att det är mellan 1 200–1 400 personer som ansökt om bedömning av behörighet utifrån reell kompetens för höstterminen, och mellan 600–700 personer för vårterminen under åren 2018–2021. Detta bygger på antalet ansökningsblanketter som lämnats in per termin. Uppgifterna visar på den skillnad som finns mellan rapporteringen från UHR och lärosätena³⁰.

I rapporten konstaterar UKÄ att det inte går att få fram en samlad nationell statistik om bedömning av reell kompetens för tillgodoräknanden. UKÄ har under arbetet med uppföljningen diskuterat möjligheten att ta fram nationell statistik om tillgodoräknanden av reell kompetens med flera lärosäten, Ladokkonsortiet och Statistikmyndigheten, (SCB). UKÄ konstaterar att insamlandet av statistik inom området är väldigt komplicerat och tidskrävande enligt nästan alla lärosäten och skälet till detta är främst att handlägningsprocessen och besluten för tillgodoräknanden är decentraliserade och utlagda på fakultet och institutioner samt att delar av handläggningen inte sker via ett it-system utan med pappersblanketter. Statistiken SCB får från Ladokkonsortiet rör främst tillgodoräknanden där meriter från utländska lärosäten ligger till grund. Tillgodoräknanden baserade på yrkeserfarenhet eller liknande kan finnas med det går inte att urskilja dessa. UKÄ konstaterar också att Ladokkonsortiet inte hade möjlighet att bistå uppföljningen, då deras analyser visat att den nationella statistik de möjligen kan bidra med har låg validitet på grund av att underlagen inte är tillförlitliga. Den viktigaste orsaken till detta är att begreppet reell kompetens används på olika sätt både mellan och inom lärosätena. Utifrån detta valde UKÄ att enbart ta fram uppgifter för några av lärosätena³¹.

²⁷ Ibid. Sid 15–16.

²⁸ Ibid. Sid 17.

²⁹ Ibid. Sid 19.

³⁰ Ibid. Sid 24–27.

³¹ Universitetskanslersämbetet. (2021). *Uppföljning av lärosätenas bedömning av reell kompetens*. Sid 14.

Umeå universitet var det enda lärosätet som kunde bidra med statistik. För att få fram fler uppgifter bad UKÄ lärosäten om uppgifter från lärosätenas uppföljningsdatabaser för Ladok. Från databasen går det att ta fram underlag om de tillgodoräknanden som godkänts och lagts in i Ladok. UKÄ gick igenom underlagen manuellt för att identifiera de meriter som gäller yrkeserfarenhet och tillgodoräknande för reell kompetens. UKÄ betonar i rapporten att statistiken inte ska ses som helt tillförlitlig eftersom det inte finns någon enhetlig terminologi för hur tidigare meriter ska beskrivas. Bilden som UKÄ redovisar för Uppsala universitet är att av det totala antalet tillgodoräknanden som gjorts mellan 2018 och 2021 var andelen tillgodoräknanden för yrkesverksamhet bara 0,3 procent. Vid Kungliga Tekniska högskolan var tillgodoräknanden för 2018–2021 utifrån yrkeserfarenhet endast 0,1 procent och för Stockholms universitet var andelen tillgodoräknanden under samma period för reell kompetens 0,4 procent³². I rapporten menar UKÄ att det behövs ännu mer systemstöd och samförstånd mellan lärosätena för att effektiv statistikupphämtning ska bli möjlig. Eftersom ansökningar och en stor del av handlägningsprocessen för tillgodoräknanden av reell kompetens sker via pappersblanketter, saknas möjligheter att ta fram statistik utan manuell genomgång av blanketterna. Inte heller de lärosäten som har börjat digitalisera och centralisera handlägningsprocessen har alltid stöd för att ta fram statistik³³. UKÄ konstaterar avslutningsvis i rapporten att för att kunna följa upp hur reell kompetens relaterar till genomströmning, breddad rekrytering, livslångt lärande och andra politiskt prioriterade områden behöver uppgifter om ansökan, bedömning, antagning och tillgodoräknande kopplat till reell kompetens finnas på individnivå och kunna föras på SCB:s universitets- och högskoleregister³⁴.

2.6.2 Validering för behörighet till yrkeslärarutbildningen

Universitets- och högskolerådet, (UHR) har sedan 2016 i uppdrag att samordna valideringsprocessen för särskild behörighet för sökande till yrkeslärarutbildning. I uppdraget ingår att rekrytera de yrkesexperter som samtliga lärosäten ska använda som bedömare vid validering av de sökandes yrkeserfarenhet och yrkeskompetens inom sökt ämne/sökta ämnen. Det finns idag 132 godkända bedömare samlade i UHR:s bedömarbank. UHR har även tillsatt en så kallad bedömarmentor för varje programområde. Dessa har ansvar att fungera som kollegialt stöd och driva kvalitetsutvecklande bedömaraktiviteter. Det digitala valideringsverktyget YRK-Valda fungerar som ett viktigt instrument för att uppnå transparens, synliggöra olikheter i utförda bedömningar och kunna kvalitetssäkra lärosätenas valideringsarbete. Under 2021 har UHR tillsatt en extern referensgrupp för att ta fram indikatorer för vem som är lämplig att rekryteras och agera som ämnesbedömare (yrkesexpert). Myndigheten har också påbörjat en internutredning med syfte att undersöka möjliga alternativa lösningar för att implementera en nationell gemensam valideringsverksamhet som bättre kan kvalitetsgranskas. År 2021 betalade UHR ut bidragsmedel på totalt 10 512 tkr till de tio lärosätena som erbjuder yrkeslärarutbildning. Bidraget för genomförd validering av en sökande uppgick till 7 493 kr. Totalt utfördes 1 403 valideringar under 2021 vilket är en liten ökning jämfört med 1 300 valideringar 2020³⁵.

³² Ibid. Sid 31.

³³ Ibid. Sid 33–34.

³⁴ Ibid. Sid 34.

³⁵ Årsrapport 2021. Universitets- och högskolerådet. Sid 36–37.

3 Arbetet med hållbara strukturer för validering inom regionerna

Tillväxtverket slutrapporterade det tidigare regeringsuppdraget³⁶ att stödja det regionala kompetensförsörjningsarbetet i januari 2022. Genom uppdraget där Tillväxtverket sedan 2018 har erbjudit finansiering, kunskap och nätverk har regionerna kunnat stärka det strategiska arbetet med kompetensförsörjning med analyser och prognoser, samverkan och dialog med relevanta aktörer. Regeringen lyfte fram tre fokusområden – regionala strukturer för validering, lärcentra och yrkesvux. Validering var då ett nytt område för många av regionerna att arbeta med och det fanns stort behov av att klargöra rollen för de regionalt utvecklingsansvariga på detta område och där har Valideringsdelegationens vägledning varit värdefull. Efter uppdragets avslut fortsätter Tillväxtverket att stödja regionernas arbete med det regionala kompetensförsörjningsarbetet, främst med fokus på nätverk och kunskap.

Projekt Valideringslyft startade 1 december 2020 och är ett projekt där såväl nationella som regionala aktörer samverkar för att skapa en regional infrastruktur för validering i arbetsliv och utbildning. Projektet finansieras av Europeiska Socialfonden och genomförs i en bred samverkan med samtliga 21 regioner, myndigheter och intresseorganisationer.

Projektägare är Myndigheten för yrkeshögskolan, med utgångspunkt i uppdraget att följa och stödja utvecklingsarbetet kring validering. Projektet har operationellt fokus och ska öka förutsättningarna för regionerna att arbeta med validering som en del i det regionala kompetensförsörjnings- och sysselsättningsarbetet, och därigenom bidra till det nationella målet med ökat antal genomförda valideringar. Projektet ska även resultera i ett konkret och anpassat metodstöd samt ett kartläggningsverktyg i syfte att ta fram regionala utvecklingsplaner. Kartläggningen syftar till att identifiera styrkor och utvecklingsområden som sedan är grunden för de regionala utvecklingsplanerna. Efter prioritering är målet att regionerna börjar genomföra delar av planerna. Projektets övergripande mål, med en operativ och varaktig struktur för validering, ska ge förutsättningar för utvecklingsarbetet att fortsätta även efter att projekt Valideringslyft avslutats i december 2022³⁷.

Regionernas möjligheter till fortsatt utveckling de kommande åren har förbättrats genom det regeringsuppdrag som Tillväxtverket och Myndigheten för yrkeshögskolan fick i december 2021. Uppdraget är att via en utlysning om totalt 60 miljoner stödja och utveckla regionernas arbete med att etablera effektiva strukturer för validering 2022 till 2024. Regeringen anser att validering är ett viktigt verktyg i det regionala kompetensförsörjningsarbetet och menar att regionerna har en roll att driva på, samordna, stödja och öka kunskapen bland regionala aktörer när det gäller validering³⁸.

³⁶ Regeringsbeslut. Uppdrag att stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete 2018–2020. N2017/07839/RTS.

³⁷ [ESF-projektet Valideringslyft - Myndigheten för yrkeshögskolan \(myh.se\)](#)

³⁸ Regeringsbeslut 2021-12-16. N2021/03082.

4 Slutsatser

4.1 Validering inom arbetslivet

Branscherna rapporterar att pandemin har påverkat antalet valideringar negativt men hur mycket varierar dock från bransch till bransch. På frågan om validering fungerar på distans beskriver de flesta att det inte är optimalt för praktiska moment och inte heller när man använder formativ bedömning. Vissa branscher har kunnat göra delar av valideringen, till exempel utbildnings- och teoretiska moment, på distans medan andra inte alls har kunnat validera på distans. Trots pandemin har antalet branschvalideringar ökat under 2021 jämfört med 2020. För att få en fortsatt positiv utveckling behövs spridning av metoder och goda exempel där distansinslag finns med i valideringsprocessen.

Antalet branschmodeller för validering fortsätter att öka och idag rapporterar branscherna in 114 yrkesroller mot 61 under 2018. Allt fler branscher ser också vikten av att koppla arbetet med valideringsmodeller till nivåbestämning av modellens kvalifikation enligt referensramen för kvalifikationer och livslångt lärande (SeQF). Viktigt att bibehålla fokus på och fortsätta arbetet med att koppla kvalifikationerna till referensramen.

Idag är 44 av de redovisade yrkesrollerna för branschvalidering upphandlade av Arbetsförmedlingen. Inom några yrkesroller är avtal på gång. Antalet anvisningar till validering från Arbetsförmedlingen har minskat i omfattning sedan 2018. Orsakerna är flera som till exempel situationen under pandemin, byte av upphandlingsform inom Arbetsförmedlingen samt reformeringen av Arbetsförmedlingen efter Januariöverenskommelsen. Under 2021 ökade dock antalet anvisningar jämfört med 2020. Viktigt att arbetet med att upphandla fler yrkesroller för branschvalidering fortsätter.

Några branschföreträdare menar att upphandling enligt LOV visserligen ökar det möjliga utbudet av valideringsleverantörer, men samtidigt kan inte Arbetsförmedlingen garantera några volymer och då kan det bli för många som ska dela på en alltför liten kaka. Det kan också uppstå en prispress som kan leda till kvalitetsbrister i utförandet.

Tillgängligheten till branschvalideringar över landet varierar stort. Som regel har modeller med större valideringsvolymer också lättare att etablera sig i hela landet. Andra faktorer som spelar in är om delar av valideringen kan ske på arbetsplats och om det finns nätbaserade/distansmetoder att ta del av. Frågan är också om kunskapen om vilka branschvalideringar som finns tillgängliga inom olika regioner behöver öka hos de som ska vägleda. Här kan det nya stödet i form av en branschvalideringskarta vara en viktig faktor men utvecklingen av regionala stödstrukturer behöver fortsätta med betoning på att tillhandahålla regional infrastruktur för valideringstjänster.

4.2 Validering inom utbildning

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har gjort en uppföljning av universitets och högskolors arbete med bedömning av reell kompetens för behörighet och tillgodoräknande. Av rapporten framgår att det är svårt att få fram tillförlitlig statistik vad gäller bedömning av reell kompetens för både behörighet och tillgodoräknande. UKÄ pekar på flera bidragande orsaker till detta och föreslår ett antal insatser för att skapa en samlad nationell statistik. UKÄ föreslår i rapporten att universitet och högskolor får i uppdrag att vidareutveckla en samsyn om definitionen av reell kompetens i samråd med relevanta aktörer och att Universitets- och högskolerådet får i uppdrag att utifrån

resultatet av ovanstående arbete med samsyn vidareutveckla de systemstöd som behövs för att registrera de underlag som krävs för att statistik ska kunna tas fram.

Av de sökande till yrkeshögskolan 2021 var 10 083 behöriga utifrån reell kompetens vilket motsvarade 14 procent av samtliga behöriga sökande. Andelen studerande med minst en tillgodoräknad kurs ligger på mellan 2 och 3,5 procent mellan 2016–2021. Antalet ligger således på en låg nivå och det torde finnas potential för att fler studerande ska få tillgodoräkna sin reella kompetens. De första resultaten från försöksverksamheten YH-flex är intressanta även om det är för tidigt att dra några långtgående slutsatser. Graden av tillgodoräknande visar för 2020 att det var 68 procent av de studerande som tillgodoräknade mer än halva utbildningen medan det för 2021 var 42 procent av de studerande. YH-flex innebär även en besparing på statsbidraget. Det är dels tillgodoräknandet som bidrar till besparingen, dels den maxkostnad (75 procent av en studieplats på programmen) för en YH-flex plats som finns i försöksverksamheten. Kostnaden för de två omgångar (2020 och 2021) av YH-flex som hittills genomförts är 54 procent av vad det hade kostat om de studerande gått hela programmen. Det är intressant att notera att försöksverksamheten ska genomföras inom ramen för befintligt regelverk och att den enda egentliga skillnaden är ersättningsmodellen för YH-flex-platserna. Frågan är om tydliga ekonomiska incitament är viktigare för att öka användningen av tillgodoräknanden (validering) än förändrade regelverk?

I en undersökning som Myndigheten för yrkeshögskolan ansvarade för under slutet av 2021 framkom det att 49 procent (av totalt 520 respondenter) saknade papper eller intyg på kunskaper och kompetens de ansåg sig ha inom ett område³⁹. Med satsningen på ett nytt omställningsstudiestöd och den förväntade efterfrågan på flexibla utbildningar torde också efterfrågan på valideringsinsatser öka inom hela valideringsområdet. För att möta behoven hos individer med tidigare förvärvade kunskaper och kompetens kommer det att krävas ännu mer av samverkan mellan ansvariga myndigheter och aktörer samt fortsatt utveckling för att öka möjligheterna till validering.

³⁹ Rapport MYH 2022/3611. Varumärkesmätning 2021 YH och MYH.

Referenser

ESF-projektet Valideringslyft – Myndigheten för yrkeshögskolan (myh.se).

Förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

Förordning (2015:848) om statsbidrag för särskilda främjande- och utvecklingsinsatser i syfte att påskynda nyanlända invandrares etablering på arbetsmarknaden.

Förordning (2020:268) om statsbidrag för utveckling av branschvalidering.

Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan.

Lag (2008:962) om valfrihetssystem.

Myndigheten för yrkeshögskolan. Läge och utveckling av validering nationell och regionalt. MYH 2021/2546.

Myndigheten för yrkeshögskolan. Standard och riktlinjer för branschvalidering av yrkeskompetens (MYH 2016/4742).

Myndigheten för yrkeshögskolan. Varumärkesmätning 2021 YH och MYH. Dnr 2022/3611.

Myndigheten för yrkeshögskolan. Statistisk årsrapport 2021.

Myndigheten för yrkeshögskolan (2019). Tillgodoräknande inom yrkeshögskolan. Dnr MYH 2019/1384.

Regeringsbeslut 2021-12-16. N2021/03082.

Regeringsbeslut 2017-12-21. Uppdrag att stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete 2018–2020. N2017/07839/RTS.

Regleringsbrev Myndigheten för yrkeshögskolan 2016.

Regleringsbrev Myndigheten för yrkeshögskolan 2020.

Skolverket. Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning dnr 2021:1279.

Skolverket. Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning dnr 2022:874.

SOU 2019:69 Validering – för kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Universitetskanslersämbetet (2021). Uppföljning av lärosätenas bedömning av reell kompetens. Dnr 111-00196-21.

Valideringsrapport 2021. Läge och utveckling av validering nationellt och regionalt. Myndigheten för yrkeshögskolan. Dnr MYH 2021/2546.

Årsredovisning Arbetsförmedlingen 2019.

Årsredovisning Arbetsförmedlingen 2020.

Årsredovisning Arbetsförmedlingen 2021.

Årsredovisning Skolverket 2021.

Årsredovisning, Universitets- och högskolerådet 2021.

Bilagor

Bilaga 1. Respondenter

Byggindustrins Yrkesnämnd
Elbranschens centrala yrkesnämnd (ECY)
Fastighetsbranschens Utbildningsnämnd
Frisörföretagarna
Grafiska Företagen
Handelsrådet
Hantverkarnas Riksorganisation
IKEM – Innovations- och kemiindustrierna
Måleribranschens Yrkesnämnd
Naturbrukens Yrkesnämnd
Riksorganisationen Svenskt Underhåll
Statens Institutionsstyrelse
Skogsbrukets Yrkesnämnd
Skärteknikcentrum (CNC-teknik)
Sobona
Svenska Gjuteriföreningen
Svensk Industrivalidering
Sveriges Lås- och Säkerhetsleverantörers Riksförbund (SLR)
Servicebranschens Yrkesnämnd (SRY)
Svetskommissionen
Trädgårdsnäringens Centrala Yrkeskommitté (TCYK)
Sveriges Textil- och modedeföretag (TEKO)
Trä- och möbelföretagen (TMF)
Transportföretagen
Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd (TYA)
Utbildningsrådet för hotell och restauranger (UHR)
VVS-branschens Yrkesnämnd
Vård- och omsorgscollege (VOC)
Yrkesnämnden för Film & TV

Bilaga 2. Frågor till respondenter

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Kompletterande frågor till uppföljning av branschmodeller

När excel-filen med data om er branschmodell är ifylld har vi några frågor som vi skulle vilja ställa för att kunna analysera resultaten.

Varför ser det ut som det gör?

Vad har till exempel pandemin inneburit för mängden valideringar? Fungerar validering på distans med er modell? Har ni strukturomvandlingar som påverkar användandet av valideringsverktyget? Använder upphandlade aktörer branschvalidering när det skulle vara befogat? Fungerar samarbete med vuxenutbildningen? När ni ut till arbetsgivarna i er bransch?

Svar:

Vad är er målbild med branschens valideringsmodell?

Vilka är er främsta målgrupp för branschmodellen? Vilka syften är prioriterade? Efterfrågas möjligheter till validering på distans? Hur ser möjligheterna till kompletterande utbildning ut efter validering?

Svar:

Vad är er strategi för att nå målen?

Har ni en plan för att nå målen? Pågår det utvecklingsarbeten för att göra er branschmodell mer attraktiv/effektiv? Vad kan ni göra för att underlätta kompletterande utbildning efter en validering? Hur ser samverkan ut för att nå rätt målgrupper?

Svar:

Möjligheter och hinder?

Finns resurser att tillgå i form av medel och kompetens för utveckling och förvaltning? Vad kan utvecklingen av regionala strukturer bidra med? Går det att skapa hållbara affärsmodeller för branschvalidering? Har den politiska nivån insikt och rätt intentioner ifråga om validering kopplat till kompetensförsörjningen? Vilka förväntningar finns på nationella myndigheter?

Svar:

Bilaga 3: Tabell som visar antalet valideringar fördelat på yrkesområden 2021 samt information om valideringen är operativ, nivåplacerad enligt SeQF samt upphandlad av Arbetsförmedlingen.

Modell	Yrkesområde	Validering	SeQF	AF upphandlad	Totalt antal
Behandling	Behandlingspedagog	Operativ	Ej planerad	Nej	85
Bygg och anläggning	Träarbetare	Operativ	Nivåplacerad	Ja	15
Bygg och anläggning	Maskinförare	Utvecklas	Ansök planeras	Ja	12
Bygg och anläggning	Murare	Operativ	Nivåplacerad	Ja	7
Bygg och anläggning	Plattsättare	Operativ	Nivåplacerad	Ja	4
Bygg och anläggning	Väg- och anläggningsarbetare	Utvecklas	Ansök planeras	Ja	2
Bygg och anläggning	Golvläggare	Utvecklas	Nivåplacerad	Ja	3
Bygg och anläggning	Beläggningsarbetare	Vilande	Ansök planeras	Ja	0
Bygg och anläggning	Bergarbetare	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Bygg och anläggning	Betongarbetare	Operativ	Nivåplacerad	Ja	0
Bygg och anläggning	Håltagare	Vilande	Ansök planeras	Nej	0
Bygg och anläggning	Stenmontör	Vilande	Ej planerad	Nej	0
Bygg och anläggning	Ställningsbyggare	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Bygg och anläggning	Tak- och tätskiktmontör	Vilande	Ansök planeras	Nej	0
Bygg och anläggning	Undertaksmontör	Vilande	Ej planerad	Nej	0
CNC Teknik	Grönt certifikat (CNC-operatör)	Operativ	Ansök planeras	Ja	701
CNC Teknik	Blått certifikat (produktionstekniker)	Operativ	Ansök planeras	Ja	44
CNC Teknik	Svart certifikat (produktionsingenjör)	Operativ	Ansök planeras	Nej	0
Elteknisk validering	Installationselektriker	0	0	0	70
Energi och VA	Beredare	Operativ	Ansök planeras	Nej	0
Energi och VA	Distributionselektriker	Operativ	Ansök planeras	Nej	0
Energi och VA	Drifttekniker elnät	Operativ	Ansök planeras	Nej	0

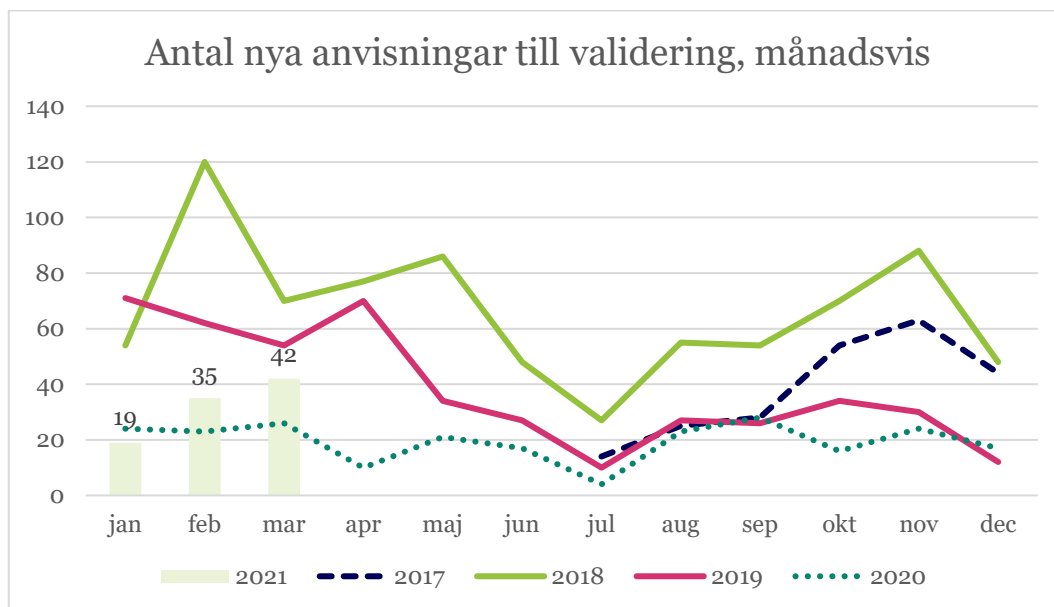
Energi och VA	Drifttekniker reningsverk	Operativ	Ansök planeras	Nej	0
Energi och VA	Drifttekniker vattenverk	Operativ	Ansök planeras	Nej	0
Energi och VA	Kundservice inom energi	Operativ	Ansök planeras	Nej	0
Energi och VA	Ledningsnätstekniker VA	Operativ	Ansök planeras	Nej	0
Energi och VA	Mätartekniker VA	Operativ	Ansök planeras	Nej	0
Energi och VA	Nätplanerare/projektör	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Energi och VA	Projektledare energi	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Fastighet - FAVAL	Fastighetstekniker	Operativ	Nivåplacerad	Ja	68
Fastighet - FAVAL	Fastighetsförvaltare	Operativ	Ansök planeras	Nej	29
Fastighet - FAVAL	Fastighetskötare	Operativ	Nivåplacerad	Ja	67
Fastighet - FAVAL	Fastighetsingenjör	Operativ	Ansök planeras	Nej	20
Fastighet - FAVAL	Fastighetsvärd	Operativ	Nivåplacerad	Ja	21
Film & tv-produktion	Filmarbetare	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	15
Frisör	Frisör	Operativ	Nivåplacerad	Nej	20
Gjuteri	Pressgjutning, operatör pressgjutcell	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Gjuteri	Pressgjutning, operatör verktygsunderhåll	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Gjuteri	Sandgjutning, operatör modelltillverkning	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Gjuteri	Sandgjutning, operatör sandberedning	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Gjuteri	Sandgjutning, operatör kärntillverkning	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Gjuteri	Sandgjutning, operatör formtillverkning och kärnsättning	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Gjuteri	Sandgjutning, operatör smältning	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Gjuteri	Sandgjutning, operatör avgjutning	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Gjuteri	Sandgjutning, operatör urslagning och rensning	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Grafiker	Grafisk Grund	0	0	0	5
Grafiker	Digitaltryckare	0	0	0	0
Grafiker	Offsettryckare	0	0	0	0
Handel	Butikssäljare	Vilande	Ansök planeras	Nej	0

Hantverk	Olika traditionella hantverk	0	0	0	0
Hotell och restaurang	Kock	Operativ	Ej planerad	Ja	423
Hotell och restaurang	Hotellreceptionist	Operativ	Ej planerad	Ja	1
Hotell och restaurang	Servering	Operativ	Ej planerad	Ja	1
Hotell och restaurang	Konferensvärd/-värdinna	Operativ	Ej planerad	Ja	0
Måleri	Byggnadsmålare	Operativ	Ansök planeras	Ja	73
Naturbruk Grönt Kort	Frilandsodling (trädgård)	Utvecklas	Ej planerad	Nej	10
Naturbruk Grönt Kort	Växthusodling (trädgård)	Utvecklas	Ej planerad	Nej	10
Naturbruk Grönt Kort	Djurskötare gris	Utvecklas	Ej planerad	Nej	0
Naturbruk Grönt Kort	Djurskötare mjölk	Utvecklas	Ej planerad	Nej	0
Naturbruk Grönt Kort	Växtodling (maskinförare)	Utvecklas	Ej planerad	Nej	0
Städ och service	Städare – SRY yrkesbevis	Operativ	Nivåplacerad	På gång	430
Städ och service	Städare – sanering bas	Operativ	Ansök planeras	Nej	1
Städ och service	Städare – yrkesbevis hemservice	Operativ	Ansök planeras	På gång	1
Städ och service	Introduktion Städ	Operativ	Ej planerad	På gång	0
Städ och service	Städare – baskompetens städservice	Operativ	Nivåplacerad	På gång	328
Svensk industrivalidering	Industri teknik BAS	Operativ	Ansök planeras	Ja	2231
Svensk industrivalidering	Underhåll BAS	Operativ	Ansök planeras	Ja	357
Svensk industrivalidering	Automation BAS	Operativ	Ansök planeras	Ja	106
Svensk industrivalidering	Produktionsteknik BAS (produktionstekniker)	0	0	0	0
Svensk skogsvalidering	Skogsmaskinförare skotning	Operativ	Ansök planeras	På gång	20
Svensk skogsvalidering	Skogsmaskinförare förnygringsavverkning	Operativ	Ansök planeras	På gång	20
Svensk skogsvalidering	Skogsmaskinförare gallring	Operativ	Ansök planeras	På gång	3
Svets	Svetsare nivå grön	Operativ	Ansök planeras	Ja	23

Svets	Svetsare nivå vit	Operativ	Ansök planeras	Ja	4
Svets	Svetsare nivå blå	Operativ	Ansök planeras	På gång	0
Svets	Svetsare nivå svart	Utvecklas	Ansök planeras	På gång	0
Teko	Textil grund	Operativ	Ansök planeras	På gång	43
Teko	Sömnadsoperatör	Operativ	Ej planerad	På gång	0
Teko	Textiltekniker	Utvecklas	Ej planerad	Nej	0
Transport – mekaniker	Bussmekaniker	Operativ	Nivåplacerad	Ja	6
Transport – mekaniker	Personbilmekaniker	Operativ	Ansök planeras	Ja	4
Transport – mekaniker	Lastbilmekaniker	Operativ	Ansök planeras	Ja	3
Transport – mekaniker	Bilskada-karosseri	Operativ	Ej planerad	Ja	0
Transport – mekaniker	Fordonslackerare	Operativ	Ej planerad	Ja	0
Transport – mekaniker	Maskinmekaniker	Operativ	Ansök planeras	Ja	0
Transportkompetens	Lastbilsförare	Revideras	Ansök planeras	Ja	0
Transportkompetens	Truckförare	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Transportkompetens	Maskinförare	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Transportkompetens	Däckmontör	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Träteknisk validering	CNC-operatör	0	0	0	5
Träteknisk validering	Ytbehandlare	0	0	0	4
Träteknisk validering	Hyveloperatör	0	0	0	0
Träteknisk validering	Maskinsnickare	0	0	0	0
Träteknisk validering	Produktionspersonal i trähusindustrin	0	0	0	0
Träteknisk validering	Specialsnickare	0	0	0	0
Underhållsteknik	Underhållsledare	Operativ	Ansök planeras	Nej	22
Underhållsteknik	Underhållstekniker (multi skill)	Operativ	Ansök planeras	Nej	13
Underhållsteknik	Automationselektriker	Utvecklas	Ansök planeras	0	0
Underhållsteknik	Rekryteringsbas (ValidJob)	Utvecklas	0	0	0
Underhållsteknik	Underhållselektriker (industrielektriker)	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0

Underhållsteknik	Underhållsingenjörer/-arbetsledare	Utvecklas	Ansök planeras	0	0
Underhållsteknik	Underhållsmekaniker	Utvecklas	Ansök planeras	0	0
Utemiljö	Yrkesbevis 2-13, TCYK	Operativ	Ansök planeras	Nej	172
Utemiljö	Utemiljö Bas – Skötsel grund	Operativ	Ansök planeras	Nej	50
Utemiljö	Yrkesbevis 1 – Skötsel/förvaltning	Operativ	Nivåplacerad	Nej	23
VVS	VVS-montör	Operativ	Ansök planeras	På gång	50
Vård och omsorg	Undersköterska	Operativ	Nivåplacerad	Ja	0
Vård och omsorg	Vårdbiträde	Operativ	Ej planerad	Ja	0
Återvinning	Trafikledare	Operativ	Nivåplacerad	Nej	0
Återvinning	Arbetsledare ÅVC	Utvecklas	Ansök planeras	Nej	0
Återvinning	Sopbilschaufför	Operativ	Nivåplacerad	Nej	0
Återvinning	Återvinningsarbetare ÅVC	Operativ	Nivåplacerad	Nej	0
Återvinning	Återbruk insteg	Operativ	Ej planerad	Nej	0
Återvinning	Medåkare	Operativ	Nivåplacerad	Nej	0
Summa					5625

Bilaga 4. Diagram över utvecklingen av antalet anvisade valideringar månadsvis 2017–2021.

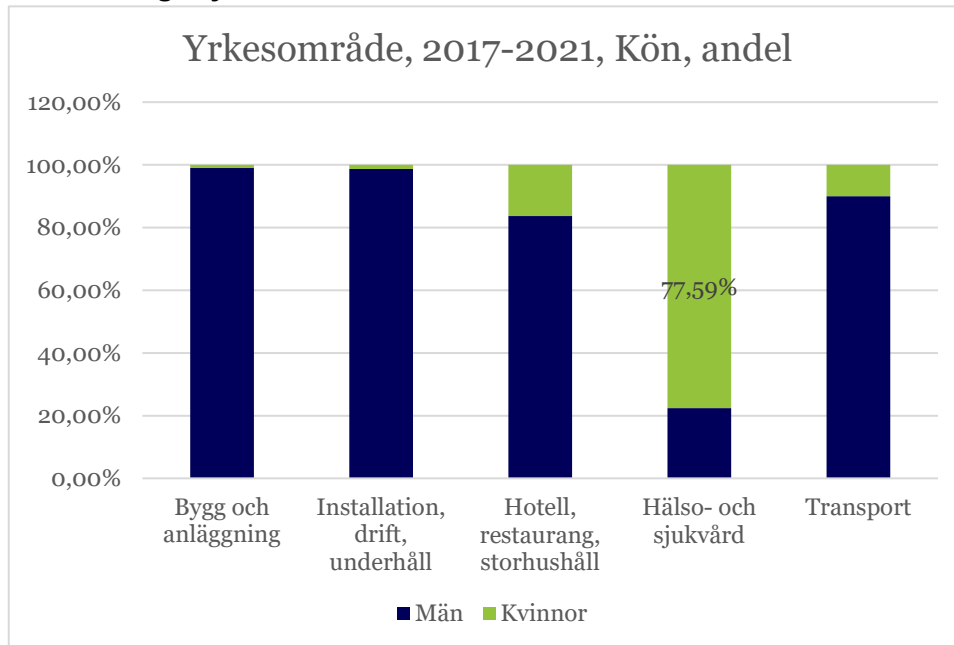
Källa: Arbetsförmedlingen.

Bilaga 5. Antal anvisade valideringar till nya yrkesroller 2021.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Bilaga 6. Anvisade valideringar med fördelningen mellan män och kvinnor i några yrkesområden.

Källa: Arbetsförmedlingen.